

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyazon 20 fill.
minden következéskor 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvány-
Társaság.
Köszövény-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

POSZTERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, július 31.

Lovasságunk bevonult Lublinba.

Érkezett éjjel 3 órakor.

Budapest. (Sajtóbizottság engedélyével.) Höfer altábornagy éjjel kiadott jelentése tudatja, hogy lovasságunk ma délután bevonult Lublinba.

Áttörtük Lublin és Cholm közt az orosz vonalát.

Budapest, július 30. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A szövetségesek tegnap a Visztula és Bug közt több napos szünet után az egész arevonalon újból támadáshoz fogtak. Wleprztől nyugatra Chmiel vidékéig az ellenség arevonala több mint 25 kilométer szélességben áttörtük. A 17-ik osztrák-magyar hadtest Chmieltől északra ötszörös roham után után megszállta az orosz állásokat; a német csapatok este Piski-Biskupice vonalát és attól keletre a vasutat megvívák. Kowalánál Belzicenél Krasznosztawtól és a Woislawicetől északkeletre szövetséges seregek szintén benyomultak az ellenség vonalaiba. Ma reggel az oroszok az egész fronton megkezdték a visszavonulást, miközben minden lakótelepet elpusztítottak és még a gabonát is felégették a mezőn. Az ellenséget üldözzük. Iwangorodtól északnyugatra a Radomka torkolatáig mindkét oldalán súlyos harcokban az átkelést a Visztulán július 28-án több helyen kierőszakoltuk. Német és osztrák-magyar utászoknak alkalmuk nyílt arra, hogy igen nehéz viszonyok között kiváló reátermettségüknek és áldozatkész kötelességérzetüknek újabb tanujelét adják. Felső Bugnál sokahi hídő védelmezői délkeleti arevonalaikat tulnyomó erős támadás elől néhány száz méterrel visszavonultak és ott ellenség több támadását visszaverték. Egész Kelet-Galiciában a helyzet egyébként változatlan.

Olasz hadszíntér:

Azon olasz támadások, a melyek a görzi grófságban a fensik széle ellen megismétlődnek, csupán ellenséges osztagok szórványos hiábavaló előretörései és állásaink kiugró támaszpontja ellen irányulnak. Így Sadrágótól keletre és Redipugliánál az olasz csapatok kísérletet tettek, hogy tért nyerjenek, de valamennyit visszavertük. Hasztalanul törte magát ellenség különösen a Monte de Sei Busi-ért amelyet biztosan tartunk. Délnyugati arevonalaunk egyéb részein semmi lényeges nem történt. A Comeni fensikon a legutóbbi napokban egy olasz repülő egy léghajó ellen védő ágyunk teli találattal leszedett. Vezető és megfigyelő repülőgép égő romjai mellett holtan találtuk meg. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Varsó és Iwangorod közt átkeltek a Visztulán a németek.

Berlin, július 30. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Perthesnél a Champagneban mindkét részen aknákat robbantottak, miközben egy francia oldalárkot az említett helységtől északra széjjelrobbantottunk. Bois de Pretrében Croix de Carnes mindkét oldalán egy francia támadás gyalogsági és tüzérségi tűzben összeomlott állásaink előtt. A Vogezekben az ellenség tegnap délután újból megtámadta a Lingekopf-Barenkopf vonalát. A közelharc az állás birtokáért még nem ért véget. Két angol repülő kénytelen volt a tengerpart közelében a vízre leszállani. A repülőket elfogtuk.

Tengerészeink harca Pelagosa szigetén.

Budapest. (Hivatalos.) Olaszok nemrég a részünkről katonailag meg nem szállott Pelagosa szigetén szikra táviró állomást állítottak fel. Július 28-án torpedó járműveink egy csoportja a szikra-állomás épületét ágyutüzzel összerombolta és a rácsos árbócot ledöntötte. Ezt követőleg az ellenséges megszállás mértékének megállapítására erőszakos felderítés céljából torpedó-járműveinkről is különítményt szállítottunk partra. A különítmény heves ellentámadás dacára egy ellenséges lövészárkon keresztül az olaszok erősen megszállott betonozott védőművéig nyomult előre és hajóink tüzelésének támogatása mellett az olaszoknak jelentékeny veszteségeket okozott. Így többek között elesett az olasz megszálló csapatok parancsnoka és még egy tiszt. Sikeres felderítés után különítményünk az ellenség tulnyomó ereje ellenére jelentékenyebb veszteség nélkül tért vissza hajóinkra. Ellenséges tengeralattjáró naszádok hiába irányítottak több torpedót egységeink ellen. Flottaparancsnokság. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Levél egy bukaresti kávéházba.

„A bukaresti kávéházaknak már kellemetlen vendégei az erdélyi szökevények...”

(A táviratokból.)

Egykori földim, kedves Filimon! — A zöld hegyek lábánál, a zsupfódes házakban együtt nőttünk föl, együtt tüztük kalapunk mellé az ünnepi alkalmaknál a fenyőgalyat, a trunza verde-t. Azóta mind a kettőnknek megváltozott a lakása. En mélyebbre sülyedtem: nappalaim és éjszakáim legjavát a harcok-árokbán töltöm, a csatamezőn. Te azonban a háboru kitörésekor kiszöktél Romániába és több társaddal együtt a bukaresti kávéházakban lebzseltek.

Bizony, a kettő között nagy különbség van. A mellett, hogy neked jobb dolgod van, még hetvenkedsz is vele, mint valami dicsőséggel. Ti, ama boglyasfejú Octavián Goga-val egyetemben, biztonságba vittétek az irnátoakat s e mellett azt mondjátok, hogy ti „a testvérek fölszabadítá-

Keleti hadszíntér:

A helyzet általában változatlan.

Délkeleti hadszíntér:

A Woyrsch vezérezredes hadseregének oszlopai július 28-án korán reggel a Pilica torkolata és Kozienice közt több helyen kikényszerítették az átkelést a Visztulán. A keleti parton még tart a harc. Mackensen tábornagy szövetséges hadseregei tegnap újra megkezdték az offenzívát. A Wieprzától nyugatra német csapatok áttörték az oroszok állásait és este elérték a Piaski-Bieskupice vonalat és attól keletre a vasutat. Sok ezer fogoly és 3 ágyú jutott kezünkbe. Az osztrák-magyar és német csapatok a Visztulától keletre fekvő területig törtek előre. A porosz gárdacsapatok Krupienél (Krasznosztawtól északkeletre), más német csapatok pedig Woislawice vidékén nyomultak előre. Mindezen sikerek megingatták az orosz frontot a Bug és Visztula között. Ma reggel az oroszok az egész vonalon elhagyták állásaikat, csupán Grubieszowtól északra állanak még. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

sára" vártok. És noha napról-napra kevesebb a reményetek hozzá, egyre sürgetitek Romániát, hogy vonuljon haddal Erdély ellen és hódítsa meg azt a földet, amelyet ti olyan csufosan elhagytatok.

Kiket akartok ti fölszabadítani, Filimon? Bennünket, akik a harcban vagyunk, akik becsülettel, kitartással vivünk ütközetet-ütközetre? Mi nem várunk rátok, se a ti általatok vezendő segélycsapatokra. Mi tudjuk, hol van, ki a mi ellenségünk, kinek a járma ellen kell magunkat és az utánunk következő nemzedékeket megvédeni. Ez az ellenség: az orosz. Meg is érzi azokat a regimenteket, ahol román tiúk vannak. Olvastátok az orosz-lengyelországi harcokról ez erdélyi ezredek dicséretét? Azok között mi is ott voltunk és soha olyan nagy együttérzésben nem voltunk a székely testvérekkel, mint a mikor a muszkák ellen rohamra mentünk.

Kit akartok ti fölszabadítani, Filimon? Az itthon maradtakat, az öregeket, az asszonyokat, a gyerekeket? Az öregek nem ti rátok várnak, a kikről szegyenkezve beszéltek, hogy kereket oldottatok, hanem mi ránk, a kik dicsőséggel fogunk az ősi faluba visszatérni. És ha nem térünk vissza: az apánk, meg a fiaink szomorúságukban is büszkén beszélnek rólunk, hogy megtettük kötelességünket, hogy Isten és ember előtt férfiak, becsületesek és hazaszeretők voltunk. A ti apáitok ki nem bujnak a házból, nehogy az emberek pillantásából őket is égesse a szegény, a mit ti hoztatok öreg fejekre.

Itt szégyellik a ti neveteket, odakünn pedig kinéznak benneteket. Románia tisztában van veletek és tisztában van önmagával. Az orosz pénz fogyóban van és azzal együtt fogy a lármája azoknak, a kik ellenünk háborúra uszítottak. De ha voltak, ha lennének is, a kik ilyen háborúra gondoltak, azok is megvetéssel néznek le rátok, a kik addig odahaza maradtatok, a mig ott jól ment sorotok és otthagytátok a szülőföldet, mikor azért helyt kellett volna állani.

Elképzelem a gondolataitokat, mi alatt a bukaresti kávéházakban gubbasztottok. Mi lesz veletek, ha a háborúnak vége lesz, a nélkül, a mit most már az Istentől remélek, hogy Románia a hozzánk való békéhez hűtlen lenne? Mi lesz veletek? Haza

nem jöhettek, odakünn pedig nem lesz számotokra hely. Olyanok lesztek, mint az elkárhozott emberek teste, a melyet semmilyen föld nem vesz be. És minél többen lesznek közülünk a föld alatt, annál jobban fog a ti lábotok alatt égni a föld, hogy soha pihenést, soha békét, soha megnyugvást ne adjon nektek.

Joggal néznek ki benneteket a kávéházakból. Romániai testvéreinknek — azoknak, akiket nem szédített meg a rubel — méltán esik rosszszul, hogy közöttünk, akiket szeretnek, olyan söpredék-nép is akad, aminő ti vagytok. Mert azok vagytok. Gogával és Lucaciával együtt. Szerke a világon minden emberfajta a maga népével, a maga népéért harcol. A belga a belgáért, a török a törökért, a francia a franciáért, az orosz az oroszért. Csak ti vagytok a muszkánál küzdeni mi ellenünk. De ha ez is a szándékotok, a fennen hangoztatott vágyatok — még se mentek az oroszok közé, hanem olyan földre mentek, ahol szárazból hívhatják a háboru véres tengerét, hogy kiöntson. Gyávák, alattomos, sehonnai emberek vagytok, a világ utolsó fajtája vagytok!

Elfogott az indulat. Pedig itt a harcban nem tudunk gyűlölni. Kérlehetetlenül irtjuk az ellenséget, mert ez a háboru: de úgy nem gyűlöljük a puskagolyót se, amely a testünket átjárja, mint titeket, Filimon! Háboru közepe, július hónapban.

Egykor földid

Partén.

Nem változik meg a tanítási rend a második hadi tanévben. Budapestről jelentik: A háborus tanév befejezése után több oldalról felmerült az a hír, hogy az új tanévet már új beosztással és — legalább részben — az iskolák otthonaiban lehet megkezdni. Több oldalról portálták azt a hírt is, hogy a közoktatás érdekében a tanárokat és a tanítókat egy részét felmentik a katonai szolgálat alól. Ilyen irányu megbeszélések folytak is a kultuszminisztériumban, de a mai hadihelyzetre való tekintettel egyelőre a háborus tanítás eddigi módon való továbbfolytatása mellett döntöttek. A kultuszminiszter most leiratot intézett az ország középiskoláiból és tudatta velük, hogy a szeptemberben megkezdődő új tanévben a múlt tanév elején kiadott utasítások értelmében mindenütt az eddigi ideiglenes helyiségekben rendelkezésre álló tantervek maximális óraszámával való igénybevétele mellett, a múlt tanévben történt módon kezdjék meg a tanítást, mert a mai helyzet lényeges változtatásokat előrelátható időn belül nem enged.

Nem volt gabona a mai hetipiacon.

(Egy vevő vásárlása. — A város lisztellátása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 30.

Ma nyílt meg az aradi piac az új termés számára. Igazi, háborus gabonavásár volt a mai, mindössze 10–12 kisgazda hozta be buzáját, az is rossz minőségű volt, mint a szakörök mondják. Vevő sem volt, egyedül az egyik aradi malom vásárolt 39 koronás áron. A Haditermék Részvénytársaság bizományosai és sok aradi gabonakereskedő megjelent a piacon, de csak szemlélők voltak. Egy kis kereskedő vásárolni akart, azonban a rendőrség megakadályozta, mert nem volt igazolványa.

A kereskedők körében azzal indokolták az említésre is alig méltó behozatalt, hogy a Haditermék Részvénytársaság a vásárlás adminisztrációjával megkészt és még most sem készült el vele. Sem a gazda közönség, sem a vásárlók nincsenek tisztában a helyzettel. A kisgazda nem tudja, hogy már joga van a piacra jönni, a kisebb kereskedők pedig még azt sem tudják, hogy mennyit és milyen feltételek mellett vásárolhatnak Aradon. Az árak hullámozását nem ismerik a gazdák és más részt abban a hiszemben, hogy a maximális árak emelkedni fognak, illetve, hogy a későbbi időre kötött átvételi szerződések árai éppen olyan magasak lesznek, mint prompt átvételnél, nem sietnek az eladással.

A kis termelők viszont, akiknek 100 métermázsán alóli termésük van és így bárkinek eladhatják azt, sietnének az eladással és mint hogy pénzre szükségük van, olcsón is adják a gabonát. A vidéken történetek is alacsony áron telek és éppen ez a kontingens hiányzik az aradi piacról, amelyre máskor 25–30 vagon gabona szokott érkezni az első heti vásár alkalmával.

Az aradi piac helyzete azonban a város szempontjából is jelentős ez alkalommal. Nem mintha attól kellene tartani, hogy a város nem tudja majd ellátni a közönséget a szükséges liszttel, hanem az ellátás módja miatt. Nem mindegy, hogy helyben, vagy a fuvarköztséggel drágább vidéken kell-e majd a törvényhatóságnak, vagy annak, aki az ellátásra kötelezve lesz, vásárolnia.

A lisztéről az augusztus havi közgyűlésnek kell gondoskodnia. Hétfőn a kereskedelmi és iparkamara ankotot tart, amelyen szakemberek részvételével megvitadják az ellátás formáit és ezt memorandumba foglalva a tanácsnak rendelkezésre bocsátják.

Szeged város ma délután tartott közgyűlésén úgy határozott, hogy egyelőre csak száz vagon gabonát vásárol és a malmok közt megárlott versenyfárgyalás után egy szegedi malomestert bízott meg a kiértékeléssel és ez a nullás lisztet a mai maximális árak alapján 75, főző lisztet 57, kenyér lisztet 40, korpát 18 koronáért, augusztus 31-től, amikor a buza ára 36 korona lesz a nullás lisztet 74, főző lisztet 56, kenyérlisztet 39, korpát 18 koronáért köteles adni mindazoknak, akik legalább 100 kilót vásárolnak.

Több város akként határozott, hogy nem vásárol gabonát, hanem országos versenytárgyalást hirdet a malmok részére, és aki teljes garanciát nyújt arra, hogy a várost liszttel el tudja látni és a legolcsóbb áron hálандó adni a lisztet, azt bizza meg az ellátással. Így cselekszik Győr, Pozsony és Kassa.

A háborus évben megszűnt aradi cégek.

(262 lemondás. — 255 új bejelentés. — Különös névsor.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 30.

A háborúval s annak hatásáról, a mai kor emberének különös fogalmai voltak, amíg teljes valóságában meg nem ismerte azt. Nagyon sokan voltak Aradon is, akik azt hitték, hogy a háború tartama alatt megszűnik minden normális élet, a boltok, vendéglők bezárva maradnak és az emberek rettentős éhségtől gyötörve kóborolnak a városokban, meg az országutakon. Amikor a háború kitört, az első napokban csakugyan leírhatatlan pánik keletkezett és például Aradon is sokan siettek abba hagyni rendes foglalkozásukat, becsüztették a munkát, mert így gondolkodtak:

— Ugy is elpusztul az ország, hát minek dolgozunk?

Az alább következő kimutatás igazolja, hogy a háború első hónapjaiban sokan bejelentették cégük megszüntetését. A háború hatása, vagy más ok késztette-e többek között Zelezenski Róbert grófot, hogy bejelentse „fakereskedői iparának megszüntetését”, azt nem lehet tudni. A megszüntetett foglalkozások között legtöbb a szatócs, a kisvendéglős, a cipész, a szabó, a kávé és az élelmiszer-kereskedő. Sokan azt hitték, hogy senki se marad itthon, azért csukták be a szatócs-üzletek egy részét és valószínűleg emiatt mondott le foglalkozásáról a 82. számú hordár, meg egy boy-vállalat tulajdonosa is. Néhány fürdőtulajdonos is nyilván azért menekült, mert azt remélte talán, hogy ezután a polgárok vérben főgnak fürödni. Becsukott többek között a megsemmisült lakások hajnali találkozó helyének, az Asztalos Sándor-utcai bodegának tulajdonosa is. Az aradi iparhatóságához érkezett bejelentések szerint kintben nem szűnt be annyi bejegyzett rendes iparág a háború első esztendejében, amennyire az első hetekben gondoltunk volna. Az általunk megszerzett adatok szerint ugyanis a múlt év júliusától az idei júniusig mindössze 262 olyan egyén szüntette be működését, akinek iparigazolványa van. A lemondások a következő sorrendben történtek: Tavaly július, augusztus, szeptemberben 89; október, november, decemberben 35. — Az idén január, február, márciusban 61, a többi hónapokban 77.

Megjegyzendő azonban, hogy ezeken kívül még számosan nem folytatják rendes foglalkozásukat, de ezek nem jelentették be a hatóságnak cégük üzemenek szünetét. Az ilyenek száma is több száz lehet. Akik tönkre mentek, azok nem jelentik be a cégük megszűnését, sem pedig a hadbavonult személyek.

Az iparajstromban érdekesen figyelhető meg, hogyan tért vissza az emberek bátorsága és vállalkozási kedve a háború folyamán és miképpen igyekeztek újból szabadulni a bolttól, vagy a műhelytől, amikor a télen az oroszok a Kárpátokat fenyegették. A háborús esztendő folyamán 255 egyén váltott új iparjogot, ami határozottan kedvező jelenség. A lemondott személyek közül számosan ismét visszatértek foglalkozásukhoz. Az aradi lóhús-mészárszék tulajdonosai például a múlt évben becsüztették iparukat, azonban az idén újból üzletet nyitottak, de már külön-külön, mert hiszen Aradon két lóhús-mészárszék is elegendő. A fürdőtulajdonosok közül néhányan megint megnyitották és újból mesterségükhöz láttak, sőt még filmkölcsönző vállalat is létesült a

háborútól el nem kedvetlenedett Aradon. A Galiciából és Máramarosból ide tódult menekültek már rituális új vendéglőt is találtak itt, pedig Aradon a béke időben nem élhet meg a „kóser iparúzó”.

Alább két névsort közlünk. Az egyik: személyvény az iparukról lemondott egyének-ről. Azokat közöljük, akik némi érdeklődésre tarthatnak számot:

Iparukat megszüntették az 1914. évben: Kremiosok József cukrász, Wessely Ödön fa- és szénkereskedő, Weisz Jakab a Vashid szálloda tulajdonosa, Burján Julia piperész, Bozsik Sándor György szeptember 2-án megszüntette a József főherceg-ut 1. sz. alatt lévő vendéglői iparát, Szeitz József kávé, Klein Vilmos játék és díszműtáru kereskedő, Rosenfeld Henrik díszműkereskedő, Hirschmann Albert borkereskedő, Mencer Márton zsibáros, Neubauer Sámuel ügynök, Sugár József tértiszabó, Laubender László hid- és vasfelszerelő ipar, Schmiedt Miklós fa- és szénkereskedő, Zelezenski Róbert gróf lisztkereskedő, Békési Ferencné piperész, Teltsch Henrik ékszerész, özv. Benes Ferencné a Diana-fürdő tulajdonosa, id. Nagy Jánosné nőidiva-kereskedő, Kaufman János kávémérés tulajdonos, Palkovics Andorné a Hegyalja-szálló tulajdonosa, Németh Juliska vendéglős, Kohn Ignác és Merkler Gyula lóhúsvágók, Földes Adolf mésszáros, Koosis Ferencné női szabó, Zsugye Flóra a 82. sz. hordár, Millich Antal kerékpáros gyorsfutár vállalkozó, Herbstein József ruhakereskedő, Irom Hencs Helén orosz-halkereskedő, Habics Anna fürdőtulajdonos a Thököli Imre utcában, Kiss Bálint kávé, Josaif Miklós kávé, Zelezenski Rádóiné Laticsonyhas, Hidvégi Pál a Jóbatrához címzett vendéglős a Nagyvárad-úton, Ungár Félixné az Asztalos Sándor-utcai bodega tulajdonosa, Giszner Arnold gyorsfényképész, Bockó-utca 8, Prucker Jánosné mosóintézet tulajdonos, Bruckner Lipót butorgyáros, Pohl Károly gyarmatáru ügynök, Popper Béláné rófia üzlete.

Az 1915. évben:

Horváth Mihály apított tűzifa-kereskedő, Kurtág Mihály vendéglős, Jahn Antal vendéglős, Frisch Miksa vendéglős, Boros Mihály vendéglős, Herskovics Dezső és Társa mésszáros, Bara Jánosné mésszáros, Gábor István motorfűrésztulajdonos, Kis Emma vegyeskereskedő, Samu Lipót tojás- és tejtermékkereskedő, Korponai István szatócs, özv. Balázs Gusztávné szatócs, Tanácsku László borkereskedő, Herling Mihály üveg- és porcellánkereskedő, Weisz Félix zöldségkereskedő, Márkus Mózné zöldségkereskedő, Káli Ferenc zöldségkereskedő, Cakó Ferenc baromfikereskedő, Scharstein Benjámín kávé, özvegy Fászkerti Istvánné kávé, Nagy Imréné vendéglős, Klein Sándor vendéglős, Deutsch S. Lipót vendéglős, Biró Béláné vendéglős, Ardelean Péter szállodás, Karakai György nyomdatulajdonos, Binkuh István vízvezeték berendező, Pataky Armin mésszáros, Lányi Marcel cipész, Klein József kölesközvetítő, Thau Mórné pócegödör tisztító-vállalat.

Új iparjogot váltottak többek között:

Bozsik Sándor vendéglős, Sugár József szabó, özv. báró Andrányi Károlyné vas-kereskedő, Mandl Sándorné bodega, Tóke

Majláth Lajos szőnyegkereskedő, Ney Katalin, kifiző, Mouslioh Feyzaillak fagyaltos, Geller Samu vendéglős, Schamu Lipót tejkereskedő, Flamma Miksa petróleumkereskedő, özv. Benes Ferencné fürdőtulajdonos, Klein Sándor filmkölcsönző, Hajnal Viktoria fürdő, Kohn Ignác lóhúskereskedő, Arad város élelmiszer üzlete (márciusban), Fazegő Gyula lókereskedő, Than Mór pócegödörtisztító, Merkler Gyula lóhúsvágó, Grünfeld Henrik kóservendéglős, Bara Árpád mésszáros, Wucsek Antónia képeslapkereskedő, Büchler Ilona kézimunkakereskedő, Aradi betonipar r. t. vasbetonkészítő, Mandl Ede fotográfus.

Megjegyzendő, hogy a lemondottak között szereplők közül még számosan tértek vissza foglalkozásukhoz, de a teljes névsort helyszűke miatt nem közölhetjük.

A semleges államok a mi barátaink.

(Az elkeseredett franciák. Kárbavesztett az entente csábítása.)

Tudósítás.

Berlin, július 30.

Gyűlölmények nemcsak a harctéren, hanem az entente-lapok hasábjain is föltűnő változást okoztak. Olyan cikkek jelennek meg a francia és angol lapokban, melyeknek közreadása néhány héttel ezelőtt még lehetetlenség lett volna. Sainte úgy látszik, mintha Angliában és a közvéleményben megszűnt volna a cenzúra.

Alább kivonatolva közöljük a párisi Libre Parole most ideérkezett számának egyik cikkét, amely L'attitude des neutres — a semlegesek viselkedése címmel jelent meg és lényegében azt tartalmazza, hogy a semleges országok az entente minden csábítása dacára a középponti hatalmak mellé szegődtek és azokat támogatják tőlük telhetőleg.

A nevezetes cikknek ezek a főbb pontjai: Mindent egybevetve, írja a Libre Parole, senki sem tagadhatja, hogy a semleges államok a középponti hatalmaknak kedveznek. S nemcsak platonikus vonzalmat tanúsítanak irántuk, hanem valóságos támogatással segítik őket.

A valóság ugyanis most az, hogy Európa valamennyi semleges országa mérhetetlen mennyiségben vásárolja a különböző árucikkeket nemcsak a tengeren túlról, hanem még Franciaországból, Angliából és Oroszországból is, hogy azután mindent Németországba szállítsanak. Hollandia és a skandináv államok beviteli kereskedelme Amerikával végtelenül jellemző. A Gotthard és a Simolun-Loetschberg alaguton át lebonyolított forgalom óriási növekedése bizonyítja, hogy még Itália is rengeteg cikket szállított egészen májusig Németországnak. Románia még ma is szállítja nemcsak a saját petróleumát és a szénját, hanem az orosz kőolajat és gabonát is. Spanyolország sem kevésbé tevékeny és mindig megtalálja az alkalmas közvetítőket. A mikor a német birodalom vezetői panaszkodnak és fölháborodnak a tengeri blokádnak miatt, sajnos, igen nagy mértékben túloznak, mert a kitérítési eljárás korántsem a kellő szigorral végrehajtva.

Hála a semlegeseknek, Németországot a legkülönbözőbb élelmiszerekkel még most is ellátják. Itáliából kapnak friss főzeléket, olajat és zsiradékot; gyümölcsöt, gyapjút, bőrt és rézgálicot Spanyolországból; pamutot, kaucsukot, kávé, kakaót, sajtot, állatokat, halat és gabonát Svédországból; petróleumot és gabonát Romániából és így tovább.

A középponti hatalmak még most is rengeteg holmit importálnak. Nálunk, Franciaországban, valamint Angliában is, kivált Glasgowban megállapították, hogy kereskedelmi téren kétségtelen árfolyások történtek. El fog jönni a nap, amikor rendkívüli tények kerülnek majd nyilvánosságra és ki fog derülni, hogy Németország a gazdasági téren is esodálatosan fölkészült a háborúra.

Minden orosz tartalék harcba lép.

(A varsó-osztrolenkai vasut veszedelme a Visztula és Bug között. — Oriási német erők a harc vonalban.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Berlin—Pétervár, július 30.

A sajtóhadiszállásról jelentik: A Visztula és a Bug között az oroszok minden tartalékjukat harcba vetették. Kamionka-Strumilovától keletre bekerítettünk és megsemmisítettünk egy orosz zászlóalj, hét tisztet, köztük egy ezredest és ötszáz főnyi legénységet elfogtunk.

Varsó vasutvonalainak veszedelme.

Berlin, július 30. A Lokalanzeigernek jelentik Genfből: Az osztrolenka- varsói vasutvonalnak a németek által való elbárhathatatlanságát a francia katonai sajtó a legnagyobb veszedelemnek tekinti Varsó védelme tekintetében.

A Narew és Bug közt készül a döntés.

Berlin. A Berliner Tageblatt írja:

A Rjees orosz vezérkari tisztek köréből arról értesül, hogy a legközelebbi napokban a lengyel határon csak előkészítő ütközetek lesznek, miután mindkét fél minden erejét a Narew és Bug menti döntő csatára gyűjti. Hogy ez a döntő ütközet kinek a javára fog eldőlni, azt bizony nem lehet megjövendölni.

Félrevezették a németek az orosz hadvezéreket.

Páris. A Temps Szentpétervárról szerzi azt az értesülést, hogy a Puitusk és Rozan között való diadalmas áttörés sikere egyes-egyedül Gallwitz és Scholz tábornokok szakadatlan csapatösszpontosításainak köszönhető. A hadvezérek megtévesztették az oroszokat; a Narew mentén erős csapatszármazásokat vezényeltek és így tüntetőleg azt a látszatot kelettek, mintha ott készülneek komolyabb támadásra. Közben azonban atkettek a rozani hidon, váratlanul a folyó árja mentén lefelé vonultak, pontonokat vertek a szigetig és áttörték az oroszok vonalát.

Kurland kiürítése.

Kopenhága, július 30. A Politiken szerint az orosz hadvezetőség régebben elkészült arra, hogy Kurlandból visszavonja erőit. A jól előkészített visszavonulás tehát elég rendben folyt le. A hadvezetőség legalább is mindent elkövetett a céltól és a legújabb visszavonulási utakat nyilegyenesen vágta az erdőknön át. Az utak közvetlenül Brest-Litovszk felé vezetnek.

Kopenhága, július 30. A Politiken egy munkatársa hosszas viszontagságok után eljutott Rigába s onnan hazajött. Leírja lapjában, hogy a rigai lakosság nyugodtan viselkedik, az üzleti élet elég élénk. Félelemnek nyoma sincs, Riga népe nyugodtan várja a németek bevonulását.

Legfiatalabb tartalékait hívja be Oroszország.

London. A Daily Telegraph jelenti, hogy Oroszországban behívták az 1896-iki korosztályt, amely csak másfél év múlva került volna sor alá.

Kopenhága. Pétervárról jelentik, hogy a jövő héten Szibériában elrendelik az általános mozgósítást.

Az elpusztított Galícia.

Berlin, július 30. A krakói Osas jelentése szerint az oroszok Galícia viszálaglott részeiben körülbelül két és egynegyed milliónyi kárt okoztak. Az orosz csapatok körülbelül tízezer lakost hurcoltak magukkal Oroszország belsejébe, akiknek a fele még védköteles.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Vörös Kereszt színházi estje.

Arad, július 30.

Az aradi Vörös Kereszt Egyesület a háború hosszú hónapjai alatt kettős nagy munkát folytat: ápolja az ezrével érkező és ezrével gyógyuló sebesülteket és megteremti azokat az anyagi eszközöket, amelyek az ápolás hatalmas munkájához szükségesek. És amint kimeríthetetlen az aradi vörös keresztess hölgyek buzgalma, áldozatkészsége, önfeláldozása a sebesült hősről beteggya mellett, éppúgy elhagyhatatlan az a lelkesedés, amellyel Vársárhelyi Janka elnöknő vezetésével a Vörös Kereszt Egylet megmozgatja minden módon a közönséget, hogy újabb anyagi erőket nyerjen. Nemrég számolták el a Vörös Kereszt Egylet javára páratlan sikerrel rendezett virágnap hatalmas eredményét, ma este pedig a nyári színház óriási nézőterére sikerült minden csöpp helyet elfoglaló közönség t. varázsolni az egyesület tuzgó vezetőinek.

Az est rendezése bő és változatos műsorral kedveskedett a közönségnek és teljes elismeréssel mondhatjuk, hogy a Vörös Kereszt Egylet színházi estjét nemcsak azért kell megnézni, végighallgatni, mert a belépőjegyek ára jókéony és hazafias célt szolgálja, hanem azért is, mert érdekes, vonzó és szép műsorral szolgál. Ez volt a mai est közönségének a véleménye, amit tapsban bőven kifejezésre juttatott.

A házigazda zenekarával megerősített színházi zenekar nyitánya után harctéri mozifelvételeket vetítettek a rögtönzött színházikából, majd nagy érdeklődés mellett *Gidófalvy* Zeuzsika, *Gidófalvy* Béla dr. törzsszervezőnek, az aradi katonai kórházak parancsnokának leánya lépett a színpadra és tüzzel, igazi magyaros toborzót táncolt. Tomboló tetszés kísérte a gyújtó hatású táncot. Tetszéssel fogadta a közönség *Sztoika* Annuska operabékesnő szép énekszámait is. Az aradi hangversenyeken ismert és szívesen látott énekesnő ezúttal is sikert aratott. — A színház tagjai a *Riedl* című hangulatos jelenet előadásával járultak hozzá az est sikeréhez, azonkívül *Barics* Gyula tárogató szó mellett kuruc dalokat énekelt, *H. Harmath* Józsa pedig alkalmi költeményt adott elő.

Nagy hatása volt *Teleki* Sándorné grófné és *Dános* Arpad dr. mozarabjának, amely érdekes és kedves történet keretében bemutatja a Vörös Kereszt Egylet hadi tevékenységének minden ágát a harctéri szolgálatiól kezdve egészen a fenntartó nélkül maradt családokról gondoskodásig. A három felvonásos érdekes mozikép kitűnő, éles és amellelt csupa magható és magkapó részletben gazdag felvételei külön szenzáció erejével hatottak. A moziképek után *Ottovay* Manóka szavalt kedvesen, végül pedig előképeket mutattak be.

A nagyszerű jólékony előadást holnap megismétlik. Hihető, hogy a mai szép eredménytel és nagy közönség előtt. (+)

* A színház hírei. A jövő heti műsor. A nyári idény legértékesebb és művészi szempontból legérdekesebb, a mit a társulat a jövő héten mutat a közönségnek, a mikor egyszerre három olyan kiváló művész neve szerepel, mint *Rózsa* S. Lajos, *Kurucz* János és *bőrő* Bedausz Bella, egy estén. Az érdekes műsorral összeállított Művészestély programján szerepel *Baiazso*, *Fauszt*, *Carmen*, *Ninon*. *Rigoletto* és *Hoffman* meséi opera részleteken kívül *Kincs* János néhány legújabb szerzeménye, melyeket a kiváló zeneszerző maga ad elő. A színházi zenekart ez alkalomra kiegészíti a helybeli Filharmonikus társaság néhány tagja. A színház a művészestély keretében előadja a *Ripacsok* és *Néma* aszony rendkívül hatásos énekes boházátokat, melyekben a főszereplők *L. Kiss* Mariska, *Borosnyai*, *K. Pongrácz* Matild, *Győző*, *Várnai*, *Polgár*, *Kiss* Miklós, *Kertész* stb. Jezyek az előadásokra előre várhatók a színházi pénztárnál. *Ligeti* (Lulfer) Margit, újonnan szerződött tag szintén a jövő héten mutatkozik be az aradi közönségnek a *Varázskeringő* operett *Tráncsi* szerepében, a fiatal művésznek kitűnő sikerrel végezte a színpad iskolát és fellépése iránt eddig is nagy érdeklődés mutatkozik, az operett többi szereplői *Járai* B. *Járai* S. *Győző*, *Benkőné*, *Polgár* stb. — Vasárnapi előadások. Vasárnap délután 3 és fél óráig mérskelt helyárakkal *Farkas* Imre dr. kedves diákoperettje az Igódi diákok kertjén színen és este 8 órakor rendez helyárakkal *Lehár* legjobb operettje a *Drótosító* van műsoron. A főszerepekben *Sz. Rontai* Boriska, *K. Pongrácz* M. *Győző*, *Barics*, *Járai*, *Polgár*, *Várnay* stb.

* A háború békit. (Bemutató az Apollóban.) A háború torró hangulatából rőt ki az Apolló-színház mai műsora. Csaknem valamennyi kép a háború izgalmát, lelketemelő érzéseit lopják a nézőbe. *Trautmann* drámája (A háború békit) igazi értékű irodalmi munka. A német becsületesség, töretlen energia s lelkesítő hazafiság kifejezében van megrajzolva a dráma alakjaiban. A testvérek haragját fölérgeti a háború izzó tüze s ismét együtt dobog a szívük a német földért. Harmonikusan olvad össze *Trautmann* darabjával az éjszaki és a déli határon készült felvételek sorozata, amely élethűen tükrözi vissza hő katonáink dicső küzdelmét. A mai premiernak nagy sikere volt s már a szombati előadásra is tömeges előjegyzés történt.

* Üzenet a táborba. (Aktuális hazafias dráma az Urániában.) Egy rendkívül tartalmas hazafias életképet mutat ma be a színház: *Üzenet a táborba* című. A dráma tartalma a világháborúból van véve, a nagy harcok egyik kedves epizódját mutatja be előttünk, melynél kiassé megpihen a lélek a sok vártól és harctól a csigázódottan. Egy berlini fiú kalandjait meséli el a film, elfogják, de ő megszökik a fogságból és menekülése közben fontos okmányokat is juttat ezredéhez, melyek fogságában kerültek hozzá. A pompás fotográfiájú, kedves, vonzó erejű kép gyönyörű témájával és ennek a témának kitűnő kivitelével a mozi technika tökéletes készségét dicséri és mint addig mindenütt itt is nagy sikert fog aratni. *Rudolfi* és *Gicellával* egy pompás vizitátót mutat be a színház mai műsorában: *Mut és jövő* a cím a képeknek. — *Hőseink diadalutja* *Galiciában* 1200 méteres hiteles harctéri felvétel, legközelebb az Urániában.

Dadányi György regényes bujdosása az orosz front mögött.

(Rejtekhely az ágyban. — A lengbergi orosz uralom utolsó napjai. — Hajsza a férfiak után. — A titokzatos lepecsételt ház.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 30.

VI.

— Mennél jobban közeledtek a mieink Lemberghez — folytatta elbeszélését a lengbergi napokról Dadányi György Hadikahuszár-főhadnagy — annál rosszabb lett a szituáció. Az ochrana, a rendőrség, a csendőrség kettőzött erővel dolgozott, minden órában történtek letartóztatások, egyes házakban egyik revízió a másikat követte.

— Jó embereink előre figyelmeztettek, hogy Stenjkénél is revízió lesz s ezért én és Oszkár Juláskhoz mentünk át. Oszkár azért, mert abban az időben az oroszok a fiatal embereket már sánomunkára fogták, esetleg el is cipelték magukkal, nehogy aztán a mieink besorozhassák őket. Ott voltunk együtt három napig, Oszkár aztán visszament haza, én azonban ott maradtam.

— Alig egy-két nap múlva szomoru hírrel keresett fel a kis borbélyné, akinél Rudolfot együtt laktam. Rudolfot Sassowban elfogták az oroszok, Lembergbe hozták, itt van a börtönbe, ahonnan levelet írt a borbélynének. A levél tele kétségbeeséssel: *öt napja nem adtak már neki semmit enni, kér valami ennivalót, mert különben éhen hal.* Amennyi pénzem csak volt, mind odaadtam a borbélynének, hogy vegyen ennivalót és fehérneműt. Este visszatért az asszony: nem eresztették be Rudolfhoz, akit porosz tisztnek és kémnek tartottak s ezért a legnagyobb szigorral külön osztályon őrizték.

(Jön a revízió!)

— Ugyanaznap este erős dörömbölésre ébredtünk fel. Lámpát nem mertünk gyújtani, de hallottuk a kapu előtt a beszélgetést, a járkálást és dörömbölést, tisztában voltunk azzal, hogy jön a revízió. Azt hittem, most már bent vagyok az egérfogóban, most már nem szabadulhatok. Pláne, hogy tudtuk, hogy házmesterünk az ochrana embere. Az adotti még reményt, hogy tudtuk róla: Juláskhoz nagyon ragaszkodik, de amúgy is: *bujdosó tiszt feljelentéséért csak öt rubelt kapott volna* s tisztában volt azzal, ha nemsokára át a szabadulás órája, részemről viszont busás jutalomra számíthat.

— Mindenekelőtt azonban el kellett rejtőzni s az nem volt valóban könnyű feladat. Az egyik ágyat hirtelen kihánytuk, én leteküdtem a matrác alá, aztán rám tették a matrácot, az ágyneműt, Julia anyja rám teküdt s nyakig betakarozott. — Pár pillanatig lélegzetemot visszafogva figyeltem, aztán abban a kritikus percben, abban a tragikusan groteszk helyzetben — elaludtam. Nem az álomságtól, hanem, mert idegeim már annyira túl voltak feszítve, hogy azok felett nem uralkodtam többé.

— Mikor felébredtetek, már túl voltam minden veszélyen. A revízió az első emelet egyik lakásában folyt le, a második emeletre már fel sem jöttek az oroszok.

— Másnap újra felkeresett a borbélyné. Elmondta, hogy a pénzt és az ennivalót sikerült eljuttatni Rudolfhoz, a ki időközben bebizonyította, hogy nem kém s hogy nálunk szolgált legénységi állományban. Megtűntek azt is, hogy fogták el a szegény fiút. Sassowban egy

moszkalofil hivatalnok árulta el őt és azt a másik katonát, a kivel együtt kiment. Tíz emberből álló patrul ment el érte, a társát el is fogták, ő azonban kettőt felkötött, így utat törve magának elmenekült. Utána löttek, egy Straifschuss érte is, de aznap nem fogták el. Másnap vagy ötven csendőr rendezett ellene a környéken hajótörésvadászatot és végül is elfogták. Előbb korlátozottan összeverték, aztán kocsin beszkortyozták Lembergbe. Az egész uton szemből vele két csendőr áll nekiszegzett revolverrel. Egy hétig tartották Lembergben a börtönbe, aztán Szibériába deportálták.

(Első repülőnk Lemberg felett.)

— Az egyik izgalom most a másikat követte. Alighogy ezt megfuttam, a vénkisasszony hozott hozzám levelet, a melyben egy ismeretlen nő tudatja, hogy fel fog keresni. Másnap, tizenhatodikán borzasztó izgatottan beállít a vénkisasszony s kétségbeesve, komikus felindultsággal, gyorsan pergő nyelvel elmondja, hogy Julásktól el kell mennem, ott nem vagyok biztonságban, ő már kiszemelt számomra egy helyet, a hol jól el leszek bújtatva, jöjjenek azonnal. En nyugodtan végig hallgattam a hosszú szóáradatot, aztán kerekén kijelentettem, hogy semmi kedvem elmenni. A mikor látta, hogy semmikép sem kapacitálhat, végre nagy nehezen elment s én azt hittem, hogy most már vége van az egész komédiának.

— Aznap délután jelent meg az első repülőgép Lemberg felett. Meglehetősen magasságban kóválygott s az állomásépületet bombázta. A bombák öt orosz katonát megölték s három waggont tettek tönkre. Kéthárom pere alatt öt bombát dobott le az aviatikus, aztán nyugat felé elrepült.

— Az oroszok nagyon megijedtek a légi támadásra. Mindenki pincébe menekült, mi azonban örömlükben egymás nyakába borultunk s táncoltunk. Mindamellet meg kell hagyni, hogy kellemetlen érzés is volt. Milyen az aviatikus az állomásépületet akarta bombázni s mi az állomás közelében laktunk, egy tűnt fel, mintha a kis gép közvetlenül a házunk felett lebegne s onnan potyogtatná le bombáit. Az oroszok ugyan borzasztó gépfegyver és ágyutűzet indítottak ellene, valamennyi kaszárnyából tüzelt rá a gyalogság is, de kért nem tettek benne. Én nagyon aggódtam Julák miatt s rá akartam őket venni, hogy arról az exponált helyről, az állomás közeléből költözzenek valahová máshová, ők azonban nem akartak ebbe belemenni.

— Másnap, tizenhetedikén későn keltem. Tíz órakor még ágyban voltam, amikor újra beavatott az ismeretlen nő, akit két nap előtt küldött a vénkisasszony hozzám.

„Rögtön öltözzék fel — mondta — és jöjjen velem, mert ha itt marad, az oroszok még ma délelőtt elfogják. Ha már magára nem is gondol, tekintse azt, hogy milyen kellemetlenséget szerez azoknak, akiknél lakik, ha továbbra is itt marad.”

— Felvilágosítást kértem tőle, de ő csak azt hajlogatta, hogy *kitűnő összeköttetései vannak az ochranával* s tudja biztosan,

hogy még ma ebben a házból kint foglak utánam.

„Hát jó — mondtam — megyek, de legalább mondja meg, hová vezet.”

„Azt semmi szín alatt sem árulhatom el, bizzák bennünk és jöjjen gyorsan, mert a veszély már nagy.”

— Gondolkodni kezdtem a dolgon. Ha igazán keresnek, ami valószínű lehetett, s itt fognak, Julásknak bajuk támad miattam, esetleg akasztófalra is jutnak. Elhatároztam tehát, hogy megyek.

(Az orosz uralom utolsó napjai.)

— Julia láttam, hogy borzasztóan leverte, de azt mondta, hogy nem akar a dologba beleszólni, tegyek úgy, amint jónak vélem. Az anyja dírt lebeszélte, figyelmeztetett, hogy most még az utcára lemenni is veszélyes. Milyén, ezek az utolsó napok voltak a legborzasztóbbak. Most már mindenkit összeszedtek az oroszok s nem lehetett kétszáz lépést tenni az utcán, hogy legalább három patrullal ne találkozott volna az ember, akik minden fertit megsejteltek s vittek magukkal.

— Búcsút vettem Julásktól. Soha életemben nem voltam ennyire meghatva, nem voltam ennyire leverve. Az volt a meggyőződése, hogy nem látom többé az én kis Julámat. Ő csak annyit mondott:

„Ha elfogják és elhurcolják Szibériába, én magával megyek.”

Még megkérdeztem azt a hö'gyet, aki elvezetett, hogy írhatok-e menyasszonyomnak, mire ő biztosított, hogy saját maga fogja elhozni leveleimet.

— Areképes legitimációm eldobtam, mert az úgy sem ért volna semmit s abban állapodtunk meg a hö'gygel, hogy ha patrul szólít meg, akkor azt mondom, hogy orvos vagyok, akinek súlyos beteghez kell sietnie. Ugy határoztunk, hogy villamoson megyünk, mert azon lehetett a legnagyobb biztonságban közlekedni.

(A titokzatos házban.)

— Háromszáz lépésszámra volt a háztól a villamos megálló. Mig odajutottunk, négy patrullal találkoztunk. Mindannyiszor egy-egy kapu alá beszálltam s megvártam, míg elmegy az őrség. Végig mentünk az egész városban s a város túlsó végén szálltunk le a villamosról. Aztán hegynek fel mentünk egy szűk utcában s elértünk egy házhoz, amely előtt orosz őrség posztolt. Dőben tizenkét órakor, közvetlenül őrségváltás előtt érkezünk oda. Az orosz őrség előtt doktor urnak szóított kísérőm, de az orosz meg sem állított bennünket. Valami villaserű épület kertjébe jutottunk. A villa kapuja le volt pecsételve, láttam a pecsétet összetartó papírszeleten Bobrinsky gróf fő kormányzó aláírását. Megkerültük az épületet s hátul, a konyhajáton léptünk be. Ez volt az egyetlen bejárat, amelyen nem volt pecsét.

„Itt vagyunk!” — mondta a titokzatos épület konyhajában kísérőm, azzal gyorsan elbúcsuzott s távozott.

Zádor Jenő.

Az ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Megbénult az olaszok támadó ereje.

(Az óriási második görzi csata veszteségei. — Tíz napi harc eredmény nélkül.)

Tábori tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, július 30.

Az olaszok tegnap két ízben is támadtak a doberdói fensik szegélyén, azonban mindkét kísérletük már jóformán a maguk ernyedtségétől is megbénult.

Még inkább mutatja az ellenség nagy kimerültségét és vérvesztését, hogy a görzi hídnél még csak ilyen gyöngye támadásokra sem volt erejük.

A tegnapi események tehát igazolják vezérkarunknak azt a jelentését, hogy a második isonzi csata, amelyet a hadtörténelen kétségtelenül a legnagyobb csaták közé fog sorozni, véget ért.

Megállapítható, hogy a második isonzi csata a doberdói fensik északnyugati szegélyén, Sdraussina vidékén viharzott a leghevesebben és gyújtópontja az egész platót uraló Monte St. Michele volt. Az olaszok példátlan erőfeszítéseik révén egy ízben hatalmukba kerítették ezt a fontos magasságot s az olasz hadvezetéség már-már szikárd birtokában hitte magát, amidőn csapataink pompás ellentámadása kivetette az olaszokat a néhány órával előbb óriási áldozatokkal megszerzett magassági állásukból. Ettől a perctől kezdve az isonzi csatának végig egyetlen kedvező momentumuma sem volt az olaszok javára. A tíznapos csata csak rengeteg veszteséget termelt számukra emberben és hadianyagban.

Dankl tábornok köszönete.

Innsbruck. Dankl tábornok, hadseregparancsnok e hó huszonhatodikán hadseregparancsot adott ki, amelyben a Monte Piano védőcsapatainak köszönetét és elismerését fejezte ki a tulnyomó számú ellenség három hét óta megújuló támadásainak fényes visszaveréséért.

Száznegyvenezer embert veszítettek az olaszok.

Zürich. A St. Galler Tagblatt milánói köréből úgy értesül, hogy az olaszok két hónapi összes vesztesége mebeültékben, halottakban és eltűntekben száznegyvenezer ember. A Zürcher Zeitung szerint Verona reitör repülőinél a legutóbbi bombázáskor az alsó-veronai vasúti vonal egy része elpusztult. Magára a városra hét bomba esett, husz katona meghalt és megsebesült.

Tüzérségünk főlényje az olasz muníció-pazarlók felett.

Laibach, július 30. A laibachi Slovenec című lap Görzből július 20-áról tudósítást közöl, mely a többi között ezt mondja:

Tegnap tombolt a harc a görzi fronton. Az olasz tüzérség nagy löszerpazarlásával szemben a mi ütegeink csak ritkán lőttek, de akkor az eredmény halálosan biztos volt. Megfigyeltük, hogy a mi tüzérségünk néhány lövése a lőtt olasz ütegeket nemsokára elhallgattatta. Szik-

laszilárd meggyőződésünk, hogy az ellenség Görznél az Isonzón nem fog átlépni.

A kerületi kapitányság és a bíróság rendszeren működik. Sőt arról beszélnek, hogy az adóhivatalt is visszahelyezik Görzbe. Valóban hősies Sedej dr. hercegérsek viselkedése, a ki nyugodtan megmaradt palotájában, bár azt több ízben lövöldözték s néhányszor ő is életveszélyben forgott.

Páncélvonatunk harca az Isonzó fölött.

Laibach, július 30. A laibachi Slovenec írja: Egy főhadnagy, aki az Isonzó-fronton teljesít szolgálatot, a következőket mondta el: Egyik sötét éjszaka jelentést kaptam, hogy a Görz és Cormons között levő Mossába nagy olasz csapatszállítmány érkezett. Megbízást kaptam, hogy páncélvonatommal lehetőleg törjek át az ellenségen. Azonnal kiadtam a szükséges utasításokat s csakhamar megindult a páncélvonat s mint valami fekete kigyó siklott át az Isonzó-hídon. A vonatnak négy kocsija volt s középen volt a mozdonya. En az első kocsiában álltam a telefon mellett s egy lyukon át figyeltem. Gyorsan haladtunk előre s csakhamar láttuk már a mossai pályaudvar lámpáit. Már meg lehetett különböztetni az ellenség árnyékait a sátrak alatt. Erre megállt vonatunk s tüzet vezényeltem. Pár perc múlva csak úgy öntötték gépfegyvereink a tüzet. Az ellenségnek egész sorai pusztultak el, majd utána bombákkal lángba borítottuk az egész táborát. Az olaszok egy része eszeveszetten menekült el, vonatunk pedig később sértetlenül visszatért.

A plavai és podgorai harcok.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Ötezer olasz vérzett el Plaváért és huszezren menekültek vissza az Isonzón. A támadók között sok fiatal önkéntes volt, akik először néztek szembe a halállal. Minden nap hallottuk, amint győzelmi dalokat énekeltek. És ugyanezek a mámoros fiúk, akik tegnap még lelkes kedvvel dancoltak, a háború borzalmaitól annyira megrendültek, hogy éjjel már jajgatásuktól visszhangzottak a hegyek. Más ezrek Podgoránál véreztek. Déli irányban húzódik a görzi völgy, amely Ausztria kapujának nevezhető. Ennek birtokáért 489 ben itt harcolt Teodorich Odober ellen és 1809 ben Napóleon Károly főherceggel, majd 1866-ban Giuidini olasz hadserege az osztrák csapatokkal, amelyeket Marócio vezetett. A hátnál levő hegyek terraszszerűen ereszkednek le és szőlővel vannak beültetve. E helyeken napról-napra ezer és ezer gránát explodál és az ötszörös tulerő hetekig hiába ostromolta a mi állásainkat. Előttünk két tiszt egy osztrák-magyar századot vezet. Az egyik tiszt Krzik József százados, akit golyó ért a combján, mit sem akar tudni arról, hogy felválták. A másik tiszt Singula Vilmos százados, az U. 4. hősies parancsnokának testvére.

A sagrai hídnél a domb mészkőtalaja mintha csak szivacsból lenne, úgy át van lyukgatva. A csuésán levő fenyvest komáromi önkéntesek tartják megszállva. Alattunk folyik az Isonzó halványzürke vize, a fölrobbantott híd bordái a vízbe lógnak. Főnébb egy sziget látszik, amelynek fehér homokján fekete pontok tarkállanak. Ezek a fekete pontok olasz katonák holttestei, akik megkísérelték, hogy

átkeljenek a folyón. Amikor összegyűltek a szigeten, a mi ütegeink tűzében elpusztultak. A szerencsétlenek össze-vissza szaladgáltak, hogy buvóhelyet keressenek, de a komáromiak tüzelése learatta őket. A fensik mögött folkerestük a mieink egy pozícióját, amelyet mesterséges erdő takart el a szem elől. A legénység dörgő hangon üdvözölt minket:

— Isten büntesse meg a hitszegő olaszokat!

Lőtt olasz repülő.

Bécs. A délnyugati hadszíntérről jelentik: Egyik ütegünk kedden délután észrevette, hogy a doberdói fensikon állásaink felett 2500 méter magasságban ellenséges repülőgép kering. Az üteg tűz alá fogta a gépmadarat, amelynek utasai alkalmas pontot kerestek, hogy bombáikat sikerrel ledobhassák. Ütegünk három lövést tett rá, de a repülőgép sértetlenül folytatta útját. Mikor a negyedik lövés eldördült, a repülőgépet óriási füstfelleg vette körül, amelynek eloszlása után a repülőgép nagy sebességgel a mélység felé zuhan. A mikor a gép ötszáz méternyire lehetett a földtől, az egyik tiszt kiugrott belőle, de a mélységben a fölismerhetetlenségig összezsuzta magát. A földre zuhant kétfedelű francia típusú repülőgépen másik tíz holttestet találtak. Az egyik tisztnek teste háromnegyed részben porrá égett, csak arcbőre maradt épen. A borzalmas égési sebet az okozta, hogy ütegünk negyedik lövése a repülőgépen levő bombákat érte, amelyek felrobbantak.

Vitézségi érem egy elesett aradi tisztnek.

(Hervai Ervin kitüntetése. — A házi-ezred parancsnoka az elesett tiszt apjához.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 30

Megemlékeztünk már arról, hogy az északi harctéren a Lemberg körüli harcokban elesett az aradi házi-ezred egyik fiatal tisztje: Hervai Ervin tartalékos hadapród. A nehéz megpróbáltatásokon átment harminchármasok, akik annyi derék tisztjüket veszítették el a háború folyamán, mélységesen meggyászolták elesett hős bajtársukat.

Hervai Ervin bajtársaitól a hősi halált halt fiatal tiszt szüleiből érkezett részvételek kivétel nélkül lelkes és megható szavakban esztelik azt a veszteséget, amely az ezredet a kedves, humoros szellemű és az önfeláldozásig odaadó kiváló hős tiszt elvesztésével érte.

Mástól hónappal a tragikus halál előtt fiatalos tüzzel, boldogan és büszkén indult Hervai Ervin felpántlikázott, felvirágozott éneklő századával a harctérre. A csatamezőn — mint bajtársai elmondják — a legnagyobb tűzben is ő tartotta a lelkeket humorával, ő volt a hősök humoros történetirója. A legnagyobb tűzben is, melyet fenséges, elragadó látványnak tartott, feljegyezte a napi eseményeket. (Feljegyzései, sajnós, a halála után töle elszedett pénzkészletével és felszereléssel együtt a zászlóaljparancsnokkal orosz kézre kerültek.) Többször önként a legveszedelmesebb felderítő szolgálatra jelentkezett és boldog volt, midőn ilyenkor 1—2 oroszot elfogott.

Junius 24-én így szól egy hadnagy barát-jához:

— Érzem, hogy végső nap vár rám, de majd megmutatom azoknak az oroszoknak, hogy sturmolt egy magyar katona.

Másnap hajnalban két lépésnyire az ellenséges hadállástól egy golyó végét vetett reményteljes életének.

Bátor és hősiességéért a legfelsőbb hadur is kitüntette Hervai Ervint, de ez a kitüntetés — az első osztályú ezüst vitézségi érem — már csak a hőst tiszt koporsóját ékesítheti. A kitüntetés a háziözred parancsnoksága a következő szép levél kíséretében küldte el az elesett hőst bajtárs édesapjának, Hervai Bernát kisjenőti állami iskolaigazgatónak, aki

egyetlen fiát gyászolja az ellenség előtt elesett hősből:

H. Lipót császár nevét viselő
es. és kir. gyalogezred.

Tábori posta 60, 1915. évi július hó 18-án.

Ó felsőge kegyes elhatározása folytán boldogult fiának, a hősi halált halt kedves, feledhetetlen bajtársunknak

Hervai Ervin tart. hadapród urnak
az ezüst vitézségi érem I. ső osztályát
adományozta.

Amidőn a szép kitüntetőt átküldöm, azon óhajomnak adok kifejezést, vajha Ó felsőge e magas elismerése mély fájdalomát némileg enyhítene. Pfister oberst.

Megbuktak a bolgár russzofilek

(Az entente talajt vesz a Balkánon. — Romániában az oroszok ellen fordul a hangulat.)

Távirati tudósítás.

Bukarest. július 30.

A Szófiában megjelenő „Cambana“ megállapítja, hogy a négyesszövetség képviselői nagyon csüggedtek lettek. A központi hatalmak tenyes győzelmei óta — írja — a négyesszövetség képviselői nagyon a háttérbe szorultak, nem olyan gőgösek és hetykek, mint eddig. Ezek az urak, kényszeríteni akartak a bolgár kormányt, hogy üzenjen háborút a központi hatalmaknak és minden elképzelhető fenyegetést igénybe vettek e céljuk elérésére. A bulgáriai orosz csatlósok azonban most már teljesen demoralizálva vannak. Ami azokat a hivatalnokokat illeti, akik titokban a moszkoviták érdekében dolgoztak, azoknak a kedvük is teljesen elment attól, hogy a moszkovizmusnak propagandát csináljanak Bulgáriában.

Bulgária bőségben és jólétben.

Brassó. Misszalyovits József bolgár származású pékmester meglátogatta régi hazáját, amelyet a Balkán háború óta nem látott még. Hat hétig tartózkodott Szófiában, illetve Knazevón, egy Szófia melletti kis fürdőben és most tért vissza újból Brassóba. Az egyszerű iparos ember látásával számol be a bolgár viszonyokról a Bulgária hangulatáról. Természetesen őt legjobban az árak; az élelmiszerek olcsósága érdekli, de megfigyelései vannak arról, hogy milyen Bulgária hangulata.

— Bulgáriában teljes rend és nyugalom van — mondotta. — Szófia nagyon élénk és forgalmas. A fürdőhelye telve van. Az idén nem mehetnek külföldre a bolgárok, otthon van mindenki. Meglepő, hogy milyen olcsó minden egész Bolgárországban. A Balkánháború befejezése után éhező és nyomorgó Bulgária szegény népe, most bővében van mindennek. A marhahús kilója a mi pénzünk szerint egy korona, a juhhúsé 60 fillér, a kenyéré 16—18 fillér. Őka ennek a nagy olcsóságnak az, hogy jó termés volt, de másrészt nem lehet az országból semmit kivinni. Bulgária ugyan megengedné a kivitelt, sok minden van, amit ide lehetne szállítani, de a bolgár határ nem érintkezik sehol a monarchiával, a kivitel csak Románián át történhetik meg. Románia nemcsak kiviteli jutalmat szed a saját külföldre vitt áru után, hanem nem engedi meg azt sem, hogy Bulgária konkurenciát csináljon neki. Ha végleg eldől az, hogy Románia hová fog csatlakozni, akkor talán ez is meg-

változik s akkor egy csapásra vége lesz Magyarországon az élelmiszerdrágaságnak. Mert a szállítás iránya elsősorban Magyarország.

— Ami Bulgária hangulatát illeti, arra nézve én azt tapasztaltam, hogy az teljesen mellettünk van, az ententenak minosenek barátai Bulgáriában. Csak egyes utasok vannak, amelyek Oroszország érdekében lármáznak. Bulgáriában azonban senki sem feledte még a két balkánháborút, amelyben Oroszország leplezetlenül megmutatta, hogy nem barátja Bulgáriának. Én csak azt tudom és azt láttam, hogy valahányszor arról jött hír, hogy a monarchia és Németország valami nagyobb győzelmet arattak, minden bolgár nagyon örült és boldog volt. Respektálják a monarchiát és Németországot annyiban is, hogy a mi jelentéseinknek hisznek, az orosz jelentéseket azonban kétkedve fogadják, mert meggyőződtek róla, hogy igen sokszor hazugság van bennük.

— A bolgár szorgalmas, dolgozó nép. Az egyetlen szláv nép a Balkánon, amely nem irtózik a munkától. Azt hiszem, hogy egész a háború végéig semleges is marad, de ha bele is avatkozik a háborúba, csak az entente ellen avatkozhat bele. Arról sokat beszélnek, hogy az entente csábító ajánlatokat tett Bulgáriának, ha Törökország ellen háborúba avatkozik, de nem sokat fordulnak vele, mert úgy tudják, hogy a központi hatalmak nem kíváncsak másra, csak azt, hogy Bulgária semleges maradjon a biztosra veszik, hogy a háború ugyanis meghozza Bulgária számára az óhajtott területnagysbbságot. Bulgáriában mindenki abban bizik, hogy a háború már nem tart soká s ha vége lesz, ez Bulgária ősi ellenségének: a szerbeknek legyőzésével végződik.

Miért késik az Oroszország elleni akció.

Bukarest. Az orosz vereségek — írja a Moldovában Carp Péter — egészen kizozták sodrúkból a mi „hazafiunkat“. Ők most minden áron és minden módon azt akarják elhitetni, hogy Németország terrorizálja Romániát. Mindezen fantasztikus híresztelések és hazugságok egyszerű kitalálásokon alapszanak. Németországnak minesen szüksége arra, hogy fenyegetse Romániát. Elégseges, ha felvilágosít bennünket aziránt, mit nyerhetünk felületes politikánkkal, hogy minden értelmes embert gondolko-

dásra késztesse. Avagy nem elég komoly ok-e az a kilátás, hogy most örökre elveszithetünk minden reményt Bukovina és Besszarabia megszerzésére, valamint az erdélyi románok jogainak kiterjesztésére, ha kormányunk még mindig nem szánja rá magát az Oroszország elleni akcióra? Van Németországnak szüksége arra, hogy fenyegetsen bennünket? Szomorú volna, ha Románia olyan mélyen aláeslyedt volna, hogy nem látná be, mit követelnek tőle az életfeltételei.

Take Joneson hódítani szeretne.

Bukarest. Egyik barátjával folytatott beszélgetésében, aki a központi hatalmak impozáns győzelmei után igen skeptikusan nyilatkozott Románia esetleges akciójának sikeréről a monarchia ellen, Take Jonescu — amint erről a Moldova közvetlen forrásból értesül — a következőket mondotta:

— Én elvben Romániának a monarchia elleni akciója mellett vagyok, hogy Erdély meghódításáért. De tulajdonképpen elvethetjük majd Besszarabiát is, ha az oroszok ellen harcolunk.

— Megértették? — kérdi a Moldova, majd hozzá teszi: igazi tiskális csavargás.

Románia kivitele.

Bukarest. A közlekedésügyi romániai miniszterének, Angheliescu dr.-nak rendelkezései alapján mindazon bulgáriai eredetű árukat, amelyek jelenleg mintegy 700—800 vagon mennyiségben Ramadan Giurguban fel vannak halmozódva, legkésőbb 15 nap alatt a határállomásra szállítják. A német vasutak igazgatósága beleegyezett abba, hogy Ramadamba elküldi a szükséges vagonokat, amelyekbe azután felrakják a Németországba szállítandó árukat.

A balkáni szociálisták a békéért.

Cuiasso, július 30. Bukarestből jelentik a Corriere della Sera-nak: A balkáni államok szociálista pártjának konferenciája, amelyet Bukarestben tartottak meg, elhatározta, hogy minden eszközt megpróbál, hogy a Balkán államokban fontteresse a békét.

Szerbek és görögök osztoznak Albánián.

Lugano. A Corriere jelenti Valonából: A görögök nyolc kilométernyire állanak a várostól. A görögök a megszállott albán területen kezükbe vették a közigazgatást, kiplakátirozták, hogy Délalbániát királyuk nevében birtokba vették. A szerbek ötven emberüket küldték be Durazsóba, állítólag konzulátusuk védelmére.

Anglia újból elfoglalt egy görög szigetet.

Páris, július 30. Anglia Görögországgal hivatalosan közölte a szövetségesek határozatát, hogy Mithylenét ideiglenesen katonai okokból megszállják, amint az hasonló módon Lemnos szigetével történt. Hangsúlyozza a jegyzék, hogy a szövetségesek Görögország felségjogait tiszteletben tartják és hogy a szigeteket kiürítik, mielőtt megszállásának okai megszűntek.

Szociálpolitika üzleti alapon.

(Izgalmas ülés az élelmezési bizottságban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 30.

A babot a kormány 40 koronában maximálta és a város élelmezési üzlétének van 20 méterháza a babja, amely nyolcvan koronába került métermázsánként. A városi huszárk zár-
számadása szerint március 15-ikétől június 15-ig 5095 korona deficitet dolgozott az üzem. A babnál veszt a város 800 koronát, a huszárt 5095 koronát, tehát a közlelmezés, noha ma is szörnyű drága, veszteséges üzlet a városi kezelésben. Ez azonban csak látszatra van így, mert ez a 6700 korona deficit bőven fedeződik abból a 17.000 koronából, amit a város liszt-üzlete hajtott már eddig is és a fűszerüzlet is ez ideig még mindig felesleggel dolgozott, amellyel, hogy árszabályozó is volt. A látszólagos közlelmezési veszteség miatt nem is érheti szemrehányás a tanácsot, ellenkezőleg, azért lehet kifogást emelni, hogy haszonra dolgozott, ahelyett, hogy például a magas ár-
lési díjakkal megdrágított lisztet olcsóbbá tette volna. Az itt nagy vonásokban ismertett nyers mérleg, amely még mindig tízezer korona hasznót mutat, azt bizonyítja, hogy a város által számított négy százalékos kezelési díj túl magas.

Az élelmezési bizottság mai ülésén, amelyet Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott, kerültek ezek a számok nyilvánosságra, de senki a magas városi jutalék ellen szót nem emelt. Még kell ezt említeni, mert a közönségnek tisztán kell látnia, hogy van szociálpolitika üzleti alapon is.

Ellenben szóba került ismét a liszt és a tengeri. Az elnök bejelentette, hogy a tengeri liszt mind el kell, azonban van 14 vagon tengeri dara, amely könnyen megromolhatik a város kárára, ha ragaszkodnak ahhoz az elvhez, hogy csak Áradon értékesíthető a fél-
árlomány és a szemes tengeri. A bizottság hozzá járult ahhoz, hogy a darát a tanács vidékre adja el a liszt árán, azonban Kosztka Emil bejelentette, hogy még most sem látja tisztán miként történhetett meg az, hogy a malmok 55 vagon tengeri lisztet produkáltak, noha erre megbízásuk a várostól nem volt.

— Határozottan emlékszem, hogy a bizottság sürgősen javasolta a tanácsnak, redukálja az árlelet, mert a tengeri liszt májusban kezdett gyorsan romlani. Határozott tudomásom van arról is, hogy a tanács ilyen végzést hozott, ezt a tanács egyik tagja esküvel is hajlandó bizonyítani. Azonban egész héten kerestem ezt a végzést és sehol a városházán nem találják. Természetesen, ha ez így van, akkor a malmok ellen eljárni nem lehet.

— A malmokra — jelentette ki az elnök — csak a konzorcionális szerződés kötelező és ebben sehol sincs kimondva, hogy csak két heti kvantumot örölhetnek. Ez arra hatásmazza fel őket, hogy a modern technikai berendezésnek megfelelő mennyiségű gabonát dolgozzák fel egyszerre. A bizottság javaslata, vagy a tanácsi határozat, ha volt ilyen, a malmokat nem kötelezi.

A bizottság tudomásul vette ezt az elnöki kijelentést, de nyomban utána Hoffmann Antal intézett kérdést az elnökhöz és az iránt érdeklődött, vajon a Lehoczki Agostonnál a múlt héten bizottságilag megtekintett és a pékmester által rossznak mondott lisztet vegyelem-
zelte-e a tanács?

Az elnök kijelentette, hogy nem a Lehoczki, hanem a városi üzletben lévő lisztből a tanács utasítására tegnap mintát vettek a miniszteri rendeletben előírt formások között és ezt a mintát küldik el a vegyvizsgáló állomásnak.

A bizottság tagjai nem voltak megelégedve a tanács eljárásával, mert egybehangzó véleményük szerint Lehoczki tett panaszt Marcsch Gyulánál és ezért az ő lisztjét ment ki megvizsgálni a bizottság és ennek az összetételét és minőségét óhajtja megismerni.

Hosszu vita keletkezett ebből a kontroverziából, mert az elnök azt vitatta, hogy a pék az élelmezési bizottságnál, aki nem hatóság, nem tehet panaszt, ott a rendőrség, menjen oda, az majd eljár. A bizottsági tagok izgatott hangon tárgyaltak tovább is a kérdést.

— A hatóságnak vigyáznia kell arra, hogy a közlelmezés jó legyen, de nem szabad lábbal taposni a jó hírnevet — jelentette ki a helyettes polgármester emelkedett hangon. Azonban az elnök sines észrevételtem, hogy a Lehoczkinál lévő plombált zsákokból is vegyünk mintát és ezt is vizsgáltsuk meg.

Ez a megoldás végre lecsillapította az izgalmat és a bizottság hozzájárult a napirend elintézéséhez.

Mint hogy a kormány a hüvelyesek árát maximálta, a bizottság a bab árát kényszerítve volt 90 fillérről 46 fillérré leszállítani és kimondta, hogy 5 kilogrammnál többet senkinek sem ad el egyszerre.

A tanács értesítést kapott, hogy a cukorgyár két vagon kristálycukrot küld a városnak, még pedig 99 korona 15 fillérért métermázsáját, két százalék kassza skontó mellett és az összes költségeket, hasznót felszámítva az élelmezési üzlet 1 korona 08 fillérért adhatja a cukor kilóját. Cukorból sem kapnak senki 5 kilónál többet.

Bing Hugó kérdést intézett az elnökhöz az iránt, vajon a hatósági buszok elszámolása elkészült-e? Az elnök kijelentette, hogy a legközelebbi közgyűlés sorrendjére kerül és az adatok szerint a 69 ezer korona bevétel szemben 75 ezer korona kiadás áll. A deficit pontosan 5095 korona. Tudomásul vették.

H I R E K.

Megrendítő eseményeket várnak az angolok.

(Erdekes nyilatkozatok az alsóházban.)

Tudomásul vették.

London, július 30.

Az alsóház ülésén Henry Craik kijelentette, hogy nincs szükségük olyan parlamentáris kormányra, mely jó időben felel csak meg, de ha vihar van, ki kell kapcsolni. A parlament nem élvezhet bizalmat és tiszteletet az ország részéről, ha ilyen válság alatt hosszabb időre ki van kapcsolva. Bizonyosra vehető, hogy a legközelebbi het hétre a legmélyebb hatású események várhatók, aminek a világ valaha megért. Ha ez események bekövetkezésekor a parlamentet hirtelen összehívjuk, ezzel a kormány az egész országban pánikot idézne elő.

Elnapolták az angol alsóházat.

Rotterdam. Az angol alsóház ülését szeptember tizennegyedikéig elnapolták.

Buvárhajó vadászókat rendel Anglia.

London. Egy newyorki cégnél Anglia száz, Oroszország pedig negyven darab buvár-

hajók vadászatára alkalmas, ötven mértőföldes gyorsaságu, könnyű ágyúkkal felszerelt motor-naszádot rendelnek.

— A pápa békére szólítja fel a hadviselőket. Rómából jelentik: Az Osservatore Romane közli XV. Benedek pápa felhívását, amelyet a szent atya a harcban álló népekhez és azok fejedelmeihez intéz. A pápa felhívja őket, hogy a háborút azonnal fejezzék be s testvériesen értsék meg egymást. — A pápa felhívásához érdekes megjegyezni, hogy a szentatya ismételtén kijelentette, hogy békére csak akkor kezd akciót, ha annak sikerét eléggé biztosítottak látja.

A pápa felhívása a hadviselő népekhez, fejeikhez így kezdődik:

— X. Pius életét az európai testvérgyilkos küzdelem rövidítette meg. Ezerszámra megölt fiaink anyáinak jajveszérékelése, özvegyek és gyermekek bánata azt az elhatározást keltette bennünk, hogy egész tevékenységünket és hatalmunkat a harcoló népek kibékítésére fordítsuk. Isten szent nevében Jézus akaratából könyörgünk nektek, akiket a gondviselés nemzetelek élére állított: vessetek véget az iszonyu gyilkolásnak, mely esztendő óta vet homályt Európa becsületére. Ti viselitek Isten és emberek előtt a háborúért és békéért a retentő felelősséget. Halkassatok reánk és kérésünkre, a legközbiró helytartójának atyai hangjára. Gazdaságoknak halmaza, melyet az Isten a nektek alárendelt országokat ellátta, megengedi nektek a háboru folytatását, de milyen áron! Erre az a sok ezer emberélet válaszoljon, mely nap nap után kieszik a csatatereken. Ne mondják, hogy mérhetetlen a konfliktus és nem lehet fegyverek mellőzésével elintézni. Mondjanak le a kölcsönös megsemmisítés szándékáról. Aidott legyen, aki először jobbat nyújtja ellenségének, megfelelő békepontokat kínálván.

A pápa végül felszólítja a világot minden békebarátját, hogy nyujtsák kezüket, hogy a háborúnak gyors vége legyen és kérjük a menyek urát, hogy azokat, akik nem tartoznak a római egyházhoz, kösse velünk össze kegyes tevékenység kötelékével.

— Hősi halál. Hősi Horánszky Vilmos, a 3. huszárezred főhadnagya, a Siguan laudis tulajdonosa, életének 22-ik évében folyó évi június 24-ikén Carmin mellett ütközetben hősi halálát lelta.

— Szerb hadifogságból megszökött katonáink. Szófiából jelentik: Több, Szerbiából megszökött osztrák-magyar hadifogoly jelentkezett Dairani görög határországánál s elmondták, hogy a szerbek őket csendőrszolgálatra alkalmazták. Szerbiában nagy a csendőrhány.

— Huszonhárom kocsi fém. A katonai állomásparancsnokság fémgyűjtő kocsiját ma is bőséges fémadományokkal fogadták útján mindenütt. Egyszerű emberek és vagyonos polgárok egyaránt siettek odaadni mindent, aminek a hadsereg hasznát veheti. Addigelő összesen huszonhárom kocsival szállítottak be fémeket a gyűjtőhelyre.

— Hogy lehet jó és olcsóbb kenyeret biztosítani Aradnak? A következő figyelemreméltó levelet kaptuk: A mai számban olvastam a „Holnap már nem kell lisztutalvány” című cikket, melyben fel van sorolva a városi tanács tegnapi rendkívüli ülésének közlésmegbeszélési kérdésekről szóló határozatai. Ezek alkalmával érdemesnek tartom a következőket közérdek céljából megemlíteni. A mai nehéz viszonyok között a fő, hogy a város közönsége úgy kenyérrel, mint liszttel el legyen látva és pedig ne csak a papiroson, mint sajnos, szomorú tapasztalatunk ezt eddig bizonyította. A télen át csak papíron voltunk ellátva, sőt a helyzet most sem különb, azért vagyunk kénytelenek kukoricás, dohos és keserű kenyeret enni. Nem akarom ezért a városi tanácsot okolni, csak jobb és megbízhatóbb eszközre akarok ráutalni, a mi eddig talán elkerülte az illetékesek figyelmét. Arad város területén tudomásom szerint 20—25 lisztkereskedő van, akik megbízhatók és ennél jóval több sültöde, akik szintén eléggé megbízhatók. A rossz kenyérnek nem ok az okai, mire legjobb bizonyíték az, hogy a hatóság által kérésített és ellenőrzött sültöde sem volt képes ezen lisztből jobb kenyeret előállítani, sőt még rosszabbat állított elő. Ennek tehát a silány lisztben keresendő az oka, hogy élvezhetetlen a kenyér. Hogy miért volt a liszt annyira silány és élvezhetetlen, arra is megfellelnék, de hát ne bolygassuk az elmúltat, hanem nézzük a jövőt. Szerintem az volna a legcélszerűbb megoldás, hogy a városi tanács a lisztkereskedőknek és pékeknek adna engedélyt arra, hogy ők önállóan és szabadon vásárolhassanak búzát, egyéb gabonát és lisztet vidékről, mindenestre csakis maximális áron és ezen árakhoz arányítva állapítsa meg a hatóság a liszttermékek és egyéb élelmények maximális árait is, aki ezt túllépi, attól egyszerűen meg kell minden további jogot vonni. Minthogy pedig a lisztkereskedők nagyobb részének saját vízi malmuk van és ösmeretségük révén más vidéki malmok is támogatnák őket, így a pékekkel együtt egy oly szervezet alakításának, hogy biztosítva lenne Arad város kenyér és lisztükségelete jóval olcsóbb áron, mint eddig volt, mert ezek biztosan nem fizetnének 14 korona 40 fillér órlesi díjat egy métermázsá tengeriért, hogy azután a közönség drága pénzért agyagból készített vályogot egyen. Indítványom oly egyszerű és könnyű a keresztülvitelhez, hogy csak jóindulatu támogatás szükséges hozzá a városi tanácstól. Hazafias tisztelettel: Rácz Bálint.

— Temetés. Inpozáns részvét mellett temették el ma délután dr. Rosenberg Sándorét, Arad neves főorvosiának oly tragikus körülmények közt elhunyt özvegyét. A temetésen rendkívül nagy számban jelentek meg az elhunyt nemes szívű urnő tisztelői, ott voltak a zsidó hitközség funkcionáriusai Nemes Zsigmond dr. elnök vezetése alatt. A ravatálnál Vágvölgyi Lajos dr. főorvos mondott magasan szárnyaló gyászbeszédet, a mely mélyen meghatotta az összes jelenvoltakat. A sirnál Kohn Dávid főkántor és Weisz Sándor helyettes kántor gyászdalokat énekeltek.

— Házasság. Török Frigyes dr. cs. és kir. segédorvos, a Schwarzer szanatórium főorvosa, jelenleg a 203-as kórházvonat parancsnoka, július 28-án Budapesten házasságot kötött Königslein Ignác baranyabáni földbirtokos leányával, Margittal.

— Százézer szalmazsák van raktáron Győrött a Singer Mór W. özv. és Fia cégnél. A cég erre vonatkozó mai számunkban közölt hirdetésére felhívjuk az olvasóink figyelmét.

— Játékonycélu hangverseny Menyházán. Aradi előkelő családok nyaralnak Menyházán, de a nyári pihenőt is arra használják fel, hogy a hadijátékonyság ügyét szolgálják. Komoly művészi nivóju hangversenyt rendeznek ugyanis a Menyházán nyaraló aradiak a Vörös Kereszt egyet céljaira. A hangverseny sikerén fáradozik most Menyházán mindenki és előrelátható, hogy a fáradozásnak teljes siker lesz az eredménye. Aradról is igen sokan utaznak ki a szombat esio 9 órákor tartandó hangversenyre, a melynek műsora a következő: 1. Szózat és Hymnusz, Liszt Ferencről, előadja zongorán Zinner Béla. 2. Szavallat, előadja Blaskovich Péter. 3. Enek, előadja Urbán Paula bárónő, zongorán kíséri Andrányi Méri bárónő. 4. a) Händel — Largo, b) Bach — Laure, két hegedű zongorával, előadják Andrányi Csiri báró, Zinner Béla, Zinner Béla. 5. Szavallat, előadja Blaskovich Márta, a főispán bájos unokája. 6. Svendsen — Romance, hegedűn előadja Andrányi Csiri báró, zongorán kíséri Zinner Béla. 7. Enek, előadja Blaskovich Ernest. 8. Monolog, előadja Fábry Marinka. 9. Tündéralom, előadják Blaskovich Márta, Csernovics Emilia, Andrányi Magda bárónő, Urbán Paula bárónő. — A hangversenyt tánc követi. — A műsor ezenkívül érdekes meglepetésekkel is szolgál a hangverseny közönségének. Így például Urbán Iván báró főispán egyik unokája, a fiatal Urbán Pál báró mint nőimitátor, Urbán Paula bárónő néven lép meg a hallgatóságot.

— Koszorúmegváltás. Néhaj dr. Rosenberg Sándorné ravatálára szánt koszorúmegváltás fejében özv. dr. Tolnai Jánosné urnő 20 koronát küldött a Rokkant Katonákat Gyámoltó Bizottságnak, miért hálás köszönetet mond Bing Hugó főgyám.

— A vak katonának. Győrök község előjárósága 53 korona 90 fillért juttatott el az Aradi Közlönyhöz, mint a győri Schmidt Tamás-féle vendéglőben július 25-én a vak katonák javára tartott mulatság tiszta jövedelmét. Az összeget rendeltetési helyére küldjük.

— A legszenzációsabb háborús dráma vasárnap és hétfőn megy az Apollóban. A klasszikus értékű film seregeink kárpáti küzdelmeit öleli föl.

— A vadász nazarénus gyülekezet az aradi Vörös Keresztnek. A vadász nazarénus gyülekezet 120 koronát (s nem 120 koronát, mint tévesen megjelent a lapokban), küldött az aradi Vörös Keresztnek, a sebesült és beteg harcosok ápolására.

— Felhívjuk a tanuló ifjuság figyelmét a szünet alkalmából Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölesönkönyvtárára.

— Írógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat méltányos áron vesz Kerpel Izsó könyvkereskedése. 193

— Írásmunkák, sokszorosítások, írógépjavitások, előnyös áron eszközöltetnek. Gyors-, gépiró- és könyvelői szaktanfolyam, Ziffer és Hollós, Br. Bohus-palota. 1387

— A papir, mint fűtőanyag. A fa és szén árak óriási megdrágulása mindenkinek nagy gondot okoz, vajon hogyan lehet tölire a tüzelőanyag szükségletet gazdaságilag előnyösen fedezni, vagy legalább a magas árakat némileg olcsóbbá tenni. Nagy segítségre van a kérdés megoldásában az a körülmény, hogy a selejtes, hulladék-utiság és egyéb papirost jól lehet használni tüzelőanyagnak. Egy nap a papirost vízben áztatjuk, azután gombócformára összenyomjuk és megszáraztjuk. A szárítás után ez a papíranvagy épen olyan jó fűtőanyag, mint a szén. A papírgombócok nem égnak lánggal, hanem, mint a szén izzanak. A drága tüzelőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a fűtésnél erre a célra megtelek, olcsó hulladék-papírt használunk. Ilyen hulladékpapírt kb. 50 köbös bálákban csomagolva kapható bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, hol 151. sz. telefonon is megrendelhető.

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-bay irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

— Az „Aradi Közlöny” egyes példányai Budapesten kaphatók Breuer Nővérek élelmiszerboltjában VI., Teréz-körút 54.

Román írók

Goga Oktavián ellen.

(„Kevés kávéház van Bukarestben a szökevényeknek.”)

Az Aradi Közlöny tudósítólól.

Arad, július 30.

A magyarországi román nemzetiségi pártnak hivatalos lapja, az Aradon megjelenő Romanulnak mai száma „Az erdélyi román szökevények” cím alatt igen érdekes bukaresti tudósítást közöl a háború kitörése óta Magyarországból és Erdélyből Romániába menekült agitátorok és katonaszökevények ottani helyzetéről.

Az érdekes tudósítás ekként hangzik:

„A menekültek egy idő óta nagyon kényelmetlenül kezdik magukat érezni. A hivatalos Románia kezdettől fogva állig begombolkozva nézte és nézi ezen kétes elemeknek viselkedését, sőt újabban határozottan ellenők fordul. Ime csak néhány, a kommentárt-magutban rejtő száraz adat: Az összes június 28-iki bukaresti lapok szerint az Erdélyből kiszökött Goga Oktavián egy Bukarestben július 27-én lefolyt nyilvános gyűlésen arra a kifakadásra érezte magát indíttatva, hogy „nem vagyunk kalandorok és nem azért jöttünk ide, hogy könnyen éljünk.” Qui s'excuse s'accuse. A Dreptatea július 2-iki számában Oreste romániai költő nyíltan támadja Gogát és kijelenti, hogy a királyságbeli írók egész csoportja el van tőklélve, hogy Románia jó hírneve érdekében a leghevesebb akciót indítja Goga ellen.

Nemrég a Nemzeti Akció ismét háborúra izgató gyűlést tartott. A rendőrség kénytelen volt közbelépni és annak rendje és módja szerint elbánni a tüntetésben résztvevő erdélyi szökevényekkel is. Erre azután a Magyarországból ideszökött Lucaciú László a ruszofil Adeverul július 15-iki számában keservesen kifakad az ellen, hogy „most már a román hatóságok is mily kegyetlenül bánnak az erdélyi testvéreikkel és hazafiakkal.” Ugyanez a lap július 16-iki számában a maga részéről is elpanaszolja, hogy ezek az erdélyi románok, mikor Bukarestbe szöktek, ott „jobb fogadtatást vártak.”

Jellemző az Adeverul július 15-iki számának egy panasza, mely szerint Hirza község vidékén sohasem tűrték meg a hatóságok a menekülteket és egyik községből a másikba toloncolták ezeket, mert sátoros cigányokk néztek.

Ugyancsak az Adeverul július 22-iki számában „Prahova kerületbeli erdélyi románok” azon panaszkodnak, hogy a „szabad román hazában kigunyolják, kikémielik őket, sőt az ottani konzul ismételté meg magát az erdélyi románok egyesületének elnökét is.”

Nagyon érdekes az a vélemény, amely a román hadsereg körében uralkodik ezekről a szökevényekről. A román hadsereg bizonyos büszkeséggel tekint az osztrák-magyar hadsereg azon román katonáira, akik az osztrák-magyar jelentések szerint a harctéren hősiességgel viselkednek hazájuk védelmében. — A román vezérkar egyik tisztje pedig a következő rendkívül jellemző nyilatkozatot tette e sorok írója előtt: Minden hadsereg alkotó elemei mindenképpen kell,

hogy fegyvermezettek legyenek, ne pedig kalandos szelleműek és mindig lázadásra készek. Mi mint katonák csak megvetéssel viseltethetünk azon románok iránt, akik elvonták magukat kötelességük teljesítése elől és nem segítettek apáik fáradozását, a Bukovinát és Erdélyt megvédeni az orosz beförések ellen. Mi polgárok semmiféle tisztelettel nem viseltethetünk ezek iránt az emberek iránt, akik alig, hogy itt befogadtuk, máris felháborító akcióban vesznek részt azon politika ellen, melyet Románia kormánya a nagyvezérkarral egyetértőleg folytat.

A Dreptatea egyik legutóbbi száma többek között a következőket írja a menekültekhez:

„Mi szeretünk titeket közibénk jött erdélyi testvéreink, de ne gondoljátok, hogy több szeretethez van jogotok, mint azoknak, akik kevésbé vándor, vagy szónokias szellemmel megáldva otthon maradtak... a helyükön. Gondoljátok meg, hogy azok otthon, Erdélyben nem vitézkedhetnek ám annyira, mint ti itt nálunk, ne ócsároljátok hát azokat, akik otthon őrségnek és virrasztóknak maradtak, hogy átéljék a nemzet egész küzdelmét.

Édes testvéreink, nincs könnyebb dolog, mint biztonságból, gond nélkül, távolból résztvenni valakiben, aztán nem is lehet követelni, hogy valamennyi erdélyi ide szökjön. Oh, jaj Bukarestnek nagyon kevés a kávéháza ehhez, ha valamennyien ide jönnek, minek akkor a háború: mi éppen olyan félők vagyunk, akik megelégednénk pusztán csak az erdélyiekkel — Erdély nélkül.

Ha az a három millió paraszt — s ezek alkotják testvéreink az igazi Erdélyt — otthon maradt, miért inzultáljátok azokat. akik azt gondolták, hogy jobb és romántebb dolog, hogy otthon maradjanak velük.”

Fog-Krém

KALODONT

70 Fillér

1890

NYÁRI SZINHÁZ.

Szombat, 1915. július 31-én:

A Vörös Kereszt egyesület jótékonycélu előadása:

Riadó.

Tragikomédia egy szakaszban.

Suraum corda.

Mozijáték.

Kezdete este 8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Steiner és Goldschmidt

a Hadi Termény Részvénytársaság megbízottjai

vásárolnak

a Hadi Termény Részvénytársaság részére idei termésű gabonát.

Bővebbet:

Steiner Ferenc

Arad, Erzsébet királyné-körut 20.

Goldschmidt Sándor

Arad, Weitzer János-utca
(Minorita-palota.)

2891

Az Aradi Közlöny

a világháború eseményeiről mindenkor a legalaposabb és a legfrissebb tudósításokban számol be. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén is legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny-t

a közönség minden rétege olvasza, éppen ezért egyben a legjobb hirdetői organum is.

Az Aradi Közlöny

mindenhová követei hű olvasóját.

A kiadóhivatal nyaraló és bevonult előfizetőinek előbbieknek a nyári tartózkodási helyre, utóbbiaknak a tábori postán pontosan utána küldi

az Aradi Közlöny-t.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

Vidéken:

Egy hóra 2 K — f.

Egy hóra 2 K 40 f.

1/4 évre 6 K — f.

1/4 évre 7 K — f.

Tessék mutatványszámot kérni.

Kórházak, fogolytáborok, fogolyaratók és munkások részére ::

szalmazsák, fejbánkos, lepedő, törülköző, zsebkendő, vászonöltöny, gyékénypapucsok, takarók, pokrócok, korlátlan mennyiségben rendkívül olcsó árak mellett kapható

2216

Singer Mór W. özv. és Fia

kender- és jutaárak, linoleum gyári raktára. Perzsa szőnyegek közvetlen behozatala Győr. Dr. Kovács Pál-utca (Tejfeles-utca) 1. sz. — Sürgőncim: Jutesinger Győr.

Kereskedőknek, szövetkezeteknek, ismételőknak igen alkalmas és ajánlatos.

APOLLO SZINHÁZ.

Július hó 31-én, szombaton

Ha a haza veszélyben van

Háborus dráma 3 felvonásban.

Szerző és főszereplő:

Ludwig Trautmann.

Az előadások 1/6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

1491

Kékkő

AUSSIGI

nagy mennyiségben

K 350-ért kapható

Färber Lajos

cégnél.

2418

ZSIR

prima, egészséges idei.

Szalonna

napi árban kapható

Kalmár Endrénél

Arad, Asztalos Sándor- és

Chorin-utca sarok.

670. Telefon szám 670.

Az „Orszoval halhoz.”
Legnagyobb halakivitel.

Luttwák József

déligyűnődés és magyar ter-
mények kivitelé

Asztalos Sándor-utca 8. szám
(volt Spielmann-ház) saját ház.

Ajánlok I. rendű burgonyát, paradicsomot, salátát és kovászos ugorkát, almát, később görög dinnyét kocsirakományban a legolcsóbb napiárban, ill. rakományok teheráraként szállítanak biztosított határidővel. Kisebb mennyiségben gyorsáraként 25 kg. felüli csomagolásokban. Kiváratra árjegyzéket küldök.

221

Tisztelettel

Luttwák József

törv. bej. cég.

1915. El. XIV. A. 168. szám.
4-1915. sz.

Hirdetmény.

A battonyai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság 1915. évi július hó 26-án 3644. sz. a. kelt végzésével kiküldött bizottság ezennel közzhírre teszi, hogy Mezőkovácsháza községre és a mezőkovácsházai pusztára vonatkozólag az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.c.ikiek értelmében szerkesztendő telekkönyvi betétek készítésének munkálata folyamatba téve, a nevezett községben a helyszíni eljárás és pedig az 1891: XVI. t.c. 9. §-a értelmében első sorban az azonosítás 1915. évi augusztus hó 18-án és ennek befejeztével a további bizottsági eljárás fog kezdődni.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, akik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határidőn megkezdődendő eljárás alatt jelenjenek meg, és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kiesszököljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmek előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1889. XXIX. t.c. 15-18. §-ai és az 1889. XXXVIII. t.c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni parkodjansk és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telek-

ad. 456-1915. gsz. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke, f. évi augusztus hó 12-én szükség esetén augusztus hó 18-án és 14-én reggel 8 órai kezdettel, a városházán tartandó nyilvános árverésen a következő ingatlanokat haszonbérbe adja:

49. eddig Ifj. Kristófy János által bérlet Gulylegelő 659. sz. 5 holdat 38 kor. évi bér mellett. — 50. Az eddig Kása János által bérlet Gulylegelő 660. sz. 5 holdat 53 kor. évi bér mellett. — 51. Az eddig Zsotér Máttyás által bérlet Gulylegelő 661. sz. 5 holdat 51 kor. 70 fillér évi bér mellett. — 52. Az eddig Kása János által bérlet Gulylegelő 662. sz. 5 holdat 47 kor. 20 fill. évi bér mellett. — 53. Az eddig Kása János által bérlet, Gulylegelő 663. sz. 5 holdat 45 kor. évi bér mellett. — 54. Az eddig Ifj. Oláh György által bérlet, Gulylegelő 664. sz. 8 hold 1044 ölet 45 kor. évi bér mellett. — 55. Az eddig Fekete András által bérlet, Nagylegelő 667. sz. 5 holdat 46. kor. évi bér mellett. — 56. Az eddig Bogoczán János által bérlet Gulylegelő 670. sz. 5

könyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ez uton nem érvényesíthetik és a bérleg- és illetékelengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, akiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bérlegmentesség kedvezményétől elesnek.

Dávid Samu,

kir. betétszerkesztő bíró.

Kemény Mihály,

betétszerkesztő telekkönyvvezető.

BUTOROCASIO.

Különbféle finom, elegáns, alig pár hónapig használt és új

uriszoba berendezések.

Börgarnitúrák,

esodaszép ebédloők,

perzsaszőnyegek,

eredeti olajfestmények,

disztárgyak.

Mint alkalmi áruk legelőnyösebben beszerezhetők:

1907

Budapest,

VI., Andrássy ut 35. sz., I. e.

Költözködők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József

villanyszerelési vállalata

Arad, Salac-utca 2. sz.

242. Telefonszám 242.

holdat 60 kor. évi bér mellett. — 57. Az eddig Tóth István és neje által bérlet, Nagylegelő 671. sz. 5 holdat 27 kor. évi bér mellett. — 58. Az eddig Ifj. Tóth István által bérlet, Libásdülő 672. sz. 5 holdat 31 kor. évi bér mellett. — 59. Az eddig D. Kiss Péter által bérlet, Libásdülő 673. sz. 5 holdat 40 kor. 20 fill. évi bér mellett. — 60. Az eddig Fericsán Péter által bérlet, Libásdülő 677. sz. 7 holdat és 929 ölet 40 kor. évi bér mellett. — 61. Az eddig D. Kiss Péter által bérlet, Libásdülő 678. sz. 5 holdat 47 kor. évi bér mellett. — 62. Az eddig Kása Máttyás által bérlet, Libásdülő 979. sz. 5 holdat 30 kor. évi bér mellett. — 63. Az eddig Kása Máttyás által bérlet, 680. sz. 5 holdat 28 kor. 50 fill. évi bér mellett. — 64. Az eddig Kiss Mihály által bérlet, Libásdülő 681. sz. 5 holdat 40 kor. évi bér mellett. — 65. Az eddig Tóth István és neje által bérlet, Libásdülő 688. sz. 5 holdat 30 kor. 40 fill. évi bér mellett. — 66. Az eddig Tóth Lajos által bérlet, Libásdülő 684. sz. 82. kor. 5 fillér évi bér mellett. — 67. Az eddig Osztoin Mihály által bérlet, Libásdülő 685. sz. 5 holdat 43 kor. 10 fill. évi bér mellett. — 68. Az eddig Kelemen János által bérlet, Libásdülő 686. sz. 5 holdat 47 kor. 10 f. évi bér mellett. — 69. Az eddig Szerb Vazul által bérlet, Libásdülő 689. sz. 5 holdat 50 kor. 30 fill. évi bér mellett. — 70. Az eddig Pain Dusan által bérlet, Libásdülő 690. sz. 5 holdat 48 kor. 10 fill. évi bér mellett. — 71. Az eddig Ifj. Tóth István által bérlet, Libásdülő 691. sz. 5 holdat 31 kor. évi bér mellett. — 72. Az eddig Krécza Sebő által bérlet, Libásdülő 692. sz. 5 holdat 54 kor. 30 fill. évi bér mellett. — 73. Az eddig Fericsán Miklós által bérlet, Libásdülő 695. sz. 5 holdat 50 kor. 70 fill. évi bér mellett. — 74. Az eddig Fericsán János által bérlet, Libásdülő 696/a. sz. 1 h. 315 ölet 45 kor. évi bér mellett. (félrés) — 75. Az eddig Argyalán János által bérlet, Libásdülő 695/a. sz. 1 h. 315 ölet 45 kor. évi bér mellett. (félrés) — Az eddig Argyalán János által bérlet, Libásdülő 697. sz. 5 holdat 87 kor. 70 fill. évi bér mellett. — 77. Az eddig özv. Regyis Györgyné által bérlet, Nagylegelő 699. sz. 5 holdat 34 kor. 20 fill. évi bér mellett. — 78. Az eddig Ifj. Oláh György által bérlet, Libásdülő 700. sz. 5 holdat 50 kor. 30 fill. évi bér mellett. — 79. Az eddig Kelemen István által bérlet, Nagylegelő 701. sz. 5 holdat 40 kor. 40 fill. évi bér mellett. — 80. Az eddig Kelemen István által bérlet, Gulylegelő 702. sz. 5. holdat 30 kor. 30 fill. évi bér mellett. — 81. Az eddig Macsinik Illés által bérlet, Libásdülő 704. sz. 5. holdat 45 kor. 70 fill. évi bér mellett. — 82. Az eddig Fericsán Miklós által bérlet, Libásdülő 705. sz. 5 holdat 52 kor. 70 f. évi bér mellett. — 83. Az eddig Krécza János által bérlet, Nagylegelő 706. sz. 5 holdat 58 kor. évi bér mellett. — 84. Az eddig Fericsán György által bérlet, Nagylegelő 708. sz. 5 holdat 51 kor. 10 fill. évi bér mellett.

Bíratpénzül leteendő a kikiáltási ár 10% késapénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal 5 holdnál kisebb bérletre írásbeli ajánlat nem tehető.

Az írásbeli ajánlatok legártan a szóbeli árverés mekezdése előtt nyújtandók be, s azok csak akkor vétet'nek figyelembe ha azokhoz a szabályszerű bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatottevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők. Akik konyhakertészetet szándékoznak üzni, tartoznak ebbeli szándékukat a szerződés megkötésekor kinyilatkoztatni

Arad, 1915. évi július hó 12 én.

(Folytatása következik.)

A gazdasági széke.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a következő tej és tej-
pótló készítményeket, valamint táp és erősítő készítménye-
ket tartjuk raktáron:

Condensált tej (schweitz) 1-10, Dr. Finkelstein Meyer-féle fehérnye tej 90 fillér, EI-CO fehérnye tej-konzerv (sűrített turós tej) 1-30, BU-CU zsirban szegény savanykás ugynevezett irós tejconserv 1-40, Vilbeder H. S. Holländische Säuglingsnahrung 1-90, Kaiser gyermekliszt 1 korona, Kuffeke gyermekliszt 1 és 2 korona, Nestlé-féle gyermekliszt 1 és 2 korona, Knorr zabdara 45 fillér, Knorr olajtalanított kukoricaliszt 95 fillér, Mondamin olajtalanított kukoricaliszt 55 fillér, Löflund tápmaláta Nährmaltose 2-70, Löflund maláta leveskivonat 3-60, Hoff maláta kivonat 1-50, Gehe Maltyl 2 korona, Ovomaltin 1-20 és 2-50, Biomalz 1-30 és 3 korona, Ribamalz 3-25, Diasana 1-30, Nural 4-50, Krompacher zab tápliszt 60 fillér, Postatine, Infantina, Higiana, Sanatogen, Somatose, Larosan, Tejucor, Soxlet tápucor, Lactagol, stb.

Földes Kelemen

gyógyszertára, Deák-Ferenc-utca.

Hehs Vilmos

gyógyszertára, Batthyányi-utca.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Ariadne.

Levele igazán zavarba ejtett. Hamis nyomokon járnék? Ilyen körülmények között bájos ismeretlen nincs más hátra: tessék leleplezni magát, mert különben vége a barátságnak. 2718

ALKALMAZÁST KERES.

Három fiatal

rőfő- és divatárus segéd alkalmazást keres. Cím: Farkas Aron Nagyszalonca, Toldi-tér 7. szám. 2709

ALKALMAZÁST NYER.

Mindenek kerestetik

magános urhoz Csálába. Lehet özvegy asszony, esetleg egy kis gyermekkel. Csakis személyes jelentkezést a kiadóhivatalban meg tudható címre kérek. 2732

Jócsaládból való

tiszteletes német leányt keresek egy nagyobb gyermekhez. Cím vagy ajánlat a kiadóhivatalba beadandó. 2726

Fiatal

vegyesáru kereskedő segédet keres azonnali belépésre Róh Mór és Társa, Soborsin. 2719

Keresek

vegyeskereskedésbe augusztus 10-ére egy hadmentes, teljesen megbízható első segédet, ki a román nyelvet bírja, rőfő és fonálárubell ismerettel bírók előnyben részesülnek. Ajánlatok Goldberger G. céghez Marosborsára (Arad megye) küldendők. 2632

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu

fűszer- és vasúti és italmérés egy vidéki nagyközségben haláleset miatt azonnal bérbeadó. Cím a kiadóhivatalban. 2708

Andrássy-tér 8.

számu házban egy kisebb üzlethelyiség — különösen dohánytőzsdeinek alkalmas — azonnala kiadó. Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut 22. szám.

KIADÓ LAKÁS.

Egy négyszobás lakás

a város legforgalmasabb helyén kiadó. Ertekezheini Kell és Krausz cégnél. 2690

Elegáns butorsatu

első emeleti különbejáratu szoba az Erzsébet királyné-köruton azonnal kiadó. Ertekezheini Krausz Paulin könyvkereskedésében. 2727

Egy szoba és kamarából

álló pincelakás kiadó Apponyi-ut 1. szám alatt.

Teljesen modern

comforttal, úgymint: központi melegvíz fűtéssel, állandó melegvíz ellátással, gáztakaréktűzhelyel stb.-vel ellátott 2 és 3 szobás lakás augusztus hó 1-re kiadó. Orczy-utca 8. Telefon 975. 2668

Modern

négyszoba. előszobából áhó parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárati) villany, gázberendezéssel, Török I. u. 2/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

2 csinosan butorozott

utcai szoba különbejáratú, Abbázia kávéház fölött, I. em. balra, kiadó. 2712

Üzlethelyiség

kétszobás lakással, üvegerezett folyosóval, a Weitzer János-utcában főpostával szemben, és egy négy szobás lakás fűdőszobával azonnal, Batthyány-u. 28. sz. alatt kiadó. 2691

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnala kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, augusztus 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó

1913. évi 4 H. apa/eleki mokk-hegyi bor üz. Petrovskij Károlynénál. Magyar-u. 9. 2720

Ellenőrző pénztárakat

és írógépeket jóállás mellett javít Schmotzer és Bodnár művészek. Perényi-utca 6. Telefon 883. Ugyanott elsőrendű üzemműhelyek raktáron. 2767

Papírszalvóta

1000 darab 5 koronás kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

KÜLÖNFÉLE.

Éveszett

a Szabadság-tér környékén egy pénztárca, melyben 17 korona volt. Becsületos megtaláló juttassa azt Botis Jánosnak, 88. gy. e., 2-ik századhoz.

8918--1915. pm.

Hirdetmény.

Felhívom az Aradváros területén lakó mindazon volt katonákat, kik a katonaságtól mint rokkantak lettek elbocsátva, s rokkantságuk mérve valamely foglalkozás üzését megengedi, hogy amennyiben megélhetésük biztosítása végett valamely kereset folytatására kénytelenek, s eddig még foglalkozást nem nyertek, összeírás, illetve keresethez juttatás céljából az aradvárosi rokkant felvételi hivatalban (Városháza polgármesteri hivatal) jelentkezzenek.

Arad, 1915. július 26.

Varjassy Lajos,
polgármester.

1915. El. XIV. A. 167. szám.
7—1915. Biz. szám.

Hirdetmény.

Kisíratos község telekkönyvi betételeinek szerkesztésére kirendelt bizottság közli, hogy az 1886: XXIX. 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. törvények alapján előírt helyezni eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító 1915. augusztus 28. napján az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend Ennélfogva felszólítatnak.

1. mindazok a kik a telekkönyvben előforduló bejegyzésre nézve okadoit előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt, a kitűzött határon megkezdődendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog ikvi. bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kiegészítsék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránt kérelmek előterjesztése végett a bizottság előtt, jelenjenek meg ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek az átírásra az 1886: XXIX. t. cz. 15—18. és az 1889: XXXVIII. t. cz. 5., 6., 7. és 9. §-al értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak, és azokkal igényüket a küldött bizottság előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje, és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetékei engedelkedezményétől is esznek.

3. azok, a kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvántartásba bejegyezve, ugyancsak az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogok törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a küldött bizottság előtt megjelenjenek, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

Battonya, 1915. július 29. án.

Betétszerkesztő bizottság:

Dávid Samu

kir. betétszerkesztő bíró.

Leszich Gyula

kir. betétszerkesztő íkvezető. 2722

A szépségápolás titka a használandó szépitőszerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatásu készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Színes arcporok!!!

Próbadohoz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatásu.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátvás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.